

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor SOČ: 12 Tvorba učebních pomůcek, didaktická technologie

JAN HUS SADA VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ

Autorka: Karolína Lundová

Škola: Vyšší policejní škola a Střední policejní škola
Ministerstva vnitra v Holešově
Zlínská 991
769 12 Holešov

Konzultantka: Mgr. Jolana Saibertová
Technická pomoc: RNDr. Jana Návrátová

Holešov 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně, použila jsme pouze podklady citované v práci a uvedené v příloženém seznamu a postup při zpracování práce je v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Holešově dne 27. 2. 2015

podpis:

Anotace:

Práce předkládá především sadu pomocných výukových materiálů týkajících se Jana Husa. Materiály tvoří pracovní listy, se kterými mohou žáci pracovat pod vedením učitele, případně samostatně, ve škole nebo při domácí přípravě, a zároveň jsou tyto listy převedeny i do interaktivní podoby a mohou být využity v hodinách dějepisu, občanské nauky či českého jazyka v učebnách s interaktivními tabulemi s programem ActivInspire. Tyto interaktivní úkoly jsou na přiloženém CD.

Součástí práce je i teoretická část obsahující méně známé informace o Janu Husovi a dvě prezentace k připomenutí velikosti tohoto významného člověka.

Klíčová slova:

Jan Hus, Betlémská kaple, Kostnice, koncil, Zikmund, Jan XXIII., kazatel, reformátor, dekret, kacíř, klatba, interdikt

OBSAH

ÚVOD	6
1. Životopis	7
1.1. Od dětství po odchod do Kostnice	7
1.2. Kostnický koncil	8
2. Husovy myšlenky.....	10
2.1. Nejznámější výroky.....	10
2.2. Náboženský myslitel nebo fanatik?.....	11
3. Literární činnost	12
4. Husova podoba.....	14
5. Zajímavosti	15
6. Pracovní listy	16
6.1. Pracovní listy pro žáky	16
6.1.1. Pracovní list č. 1 - Úvod k tématu	17
6.1.2. Pracovní list č. 2 – Data a události, poznej úryvek, křížovka.....	18
6.1.3. Pracovní list č. 3 – Oprava textu.....	19
6.1.4. Pracovní list č. 4 – Přiřazování, profesní dráha, časová přímka.....	20
6.1.5. Pracovní list č. 5 – Jan Hus a jiná známá jména.....	21
6.1.6. Pracovní list č. 6 – Husovy myšlenky	22
6.1.7. Pracovní list č. 7 – Šifrované listy	23
6.1.8. Pracovní list č. 8 – Literární tvorba	24
6.1.9. Pracovní list č. 9 – Domino	25
6.1.10. Pracovní list č. 10 – Obraz Jana Husa v české historii	27
6.1.11. Pracovní list č. 11 – Dobové portréty	28
6.1.12. Pracovní list č. 12 – List z Kostnice	29
6.1.13. Pracovní list č. 13 – Filmová ukázka – Kázání v Betlémské kapli.....	30
6.1.14. Pracovní list č. 14 – Filmová ukázka – Václav IV. a Jan Hus.....	31
6.1.15. Pracovní list č. 15 – Filmová ukázka – Kostnický koncil.....	32
6.1.16. Pracovní list č. 16 – Filmová ukázka – Upálení	33
6.1.17. Pracovní list č. 17 – Riskuj	34
6.1.18. Pracovní list č. 18 – Test.....	36
6.2. Pracovní listy s řešením.....	37
6.2.1. Pracovní list č. 1 – Řešení	38
6.2.2. Pracovní list č. 2 – Řešení	39
6.2.3. Pracovní list č. 3 – Řešení	40
6.2.4. Pracovní list č. 4 – Řešení	41

6.2.5.	Pracovní list č. 5 – Řešení	42
6.2.6.	Pracovní list č. 6 – Řešení	43
6.2.9.	Pracovní list č. 9 – Řešení	46
6.2.10.	Pracovní list č. 10 - Řešení	48
6.2.11.	Pracovní list č. 11 – Řešení.....	50
6.2.12.	Pracovní list č. 12 – Řešení.....	51
6.2.13.	Pracovní list č. 13 – Řešení.....	52
6.2.14.	Pracovní list č. 14 – Řešení.....	53
6.2.15.	Pracovní list č. 15 – Řešení.....	54
6.2.16.	Pracovní list č. 16 – Řešení.....	55
6.2.17.	Pracovní list č. 17 – Řešení.....	56
6.2.18.	Pracovní list č. 18 – Řešení.....	58
7.	Prezentace	59
7.2.	Prezentace Mistr Jan Hus	59
7.3.	Prezentace Jan Hus a kostnický koncil	62
8.	Závěr	64
9.	Použitá literatura a zdroje	65
10.	Příloha	66

ÚVOD

V letošním roce 2015 si připomínáme 600. výročí upálení Mistra Jana Husa. Je to osobnost, jejíž jméno nás provází minimálně od základní školy, a 6. červenec je dokonce státním svátkem. Na druhé straně mě napadlo, kolik si toho vlastně moji spolužáci o Husovi pamatují. Kromě toho, že byl upálen. Ve dvou třídách 1. ročníku jsem provedla prostřednictvím dotazníku menší průzkum a zjistila jsem, že znalosti žáků střední školy nejsou na pochválení. Proto jsem přemýšlela, čím to může být způsobeno. Možná tím, že Jan Hus a jeho doba jsou nám příliš vzdálené, možná tím, že ve školách nám byly předloženy informace o Husovi v hodinách dějepisu nebo občanské nauky nezáživým způsobem. V televizi se na historické dokumenty moc mladých lidí nedívá a film z 50. let, samozřejmě poplatný své době, také prakticky nikdo nezná. Víím, že v současné době je natočen film nový, ale ten bude uveden až v době výročí. Proto jsem z něj nemohla vycházet, ani použít nějakou ukázkou.

Jsem přesvědčena, že význam Jana Husa přesahuje hranice České republiky, a že je to člověk, který si zaslouží naši pozornost. Tuto práci jsem proto pojala jako sadu pomocných výukových materiálů, které by mohly být nabídnuty spolužákům, aby se o Janu Husovi dověděli co nejvíce, a to pokud možno moderním a zajímavým způsobem.

1. Životopis

1.1. Od dětství po odchod do Kostnice

Mistr Jan Hus se narodil pravděpodobně roku 1371 v jihočeském Husinci. O Janově dětství toho ale příliš nevíme. Otec se nejspíše jmenoval Michal, jméno matky, údajně velmi zbožné ženy, se nedochovalo. Hus měl také bratra, který měl minimálně dva syny. Základy vzdělání dostal chlapec v Prachaticích na škole, do které prý chodil i jeho přítel Křišťan z Prachatic a Jan Žižka. V 19 či 20 letech Hus opustil jižní Čechy a odešel do Prahy studovat na univerzitě. Podle vlastních slov se chtěl stát knězem, aby „měl dobré bydlo a rúcho a byl lidem vzácen.“¹

Na škole však patřil mezi průměrné studenty. Navíc rád hrál šachy a pil víno. Jednou se dokonce účastnil i žákovské koledy, při které studentský biskup vjel za velikého veselí na oslici do kostela. Určitě jako mladý chlapec nebyl Hus žádný asketa a zarputilý knihomol, zamčený ve studovně. Žil družným a přátelským životem a jak sám přiznal, dovedl nad džbánkem piva prosedět a prozpívát nejednu noc.

Po dokončení filozofických studií jako bakalář a pak mistr svobodných umění často aktivně zasahoval do palčivých otázek, které hýbaly pražským vysokým učením. Roku 1402 byl jmenován správcem a kazatelem v Betlémské kapli na Starém Městě pražském.

Betlémská kaple byla ve své době nejprostornějším shromaždištěm v Praze. Jednoduše řešený sál pojal nejméně 2000, možná až 3000 posluchačů. Za Husa, který promlouval k publiku zásadně česky, zde bylo vždy plno. Opojně myšlenky vyznavače pravdy sem přitahovaly nejen měšťany a chudinu. Pravidelně si chodívala poslechnout Husa například i královna Žofie. Hus a jeho přátelé, mezi nimiž vynikali mistři Jakoubek ze Stříbra a Jeroným Pražský, nacházeli inspiraci pro své názory také ve spisech anglického filozofa Johna Wycliffa. Podle Wycliffa byla hlavním viníkem společenského úpadku církev, která přestala náležitě pečovat o spásu duší věřících a začala si libovat v bohatství, pohodlí, vnější okázalosti a v zasahování do záležitostí světské politiky. Řešení bylo jediné – vrátit církev původnímu poslání a obnovit v ní stav, jaký byl příznačný pro církev apoštolskou a prvotní.

Husa ze začátku podporoval i král Václav IV. a někteří jeho rádci. Nesouhlasem až nenávistí vůči Wycliffovi a Husovi se netajili přední církevní hodnostáři a pražští Němci. V zostřující se atmosféře dal Václav IV. rázně najevo, komu patří jeho sympatie. 18. ledna 1409 vydal listinu označovanou jako Dekret kutnohorský, jíž měnil poměr hlasů na pražské

---

¹ AKTA HISTORY revue, Praha: RF HOBBY, 2/2011, str. 48, ISSN 1804-5421

univerzitě. Český národ získal tři hlasy, cizí národy hlas jediný. Husova skupina tak získala faktickou kontrolu nad pražským vysokým učením a většina cizích studentů a učitelů, převážně Němců, na protest opustila Prahu. Spojenectví mezi panovníkem a reformním kruhem se zdálo pevné a trvalé. V roce 1412 však povolilo.

Král nemohl zcela ignorovat, že Husův případ přesahuje české hranice. Bývalí pražští studenti i učitelé rozhlašovali po evropských městech, že České království je semenišťem kacířství. Když se Hus v červenci 1412 postavil proti prodeji církevních odpustků, zatímco Václav IV. jej schválil, došlo k vzájemnému odcizení. Na Husa byla uvalena klatba a nad Prahou vyhlášen interdikt. To přimělo kazatele k odchodu na venkov, kde napsal svá hlavní díla, zejména českou *Postilu* a latinskou práci *De ecclesia (O církvi)*. Hus významně přispěl k modernizaci českého jazyka, k rozšíření slovní zásoby a pravděpodobně se podílel na reformě pravopisu (diakritická znaménka místo psaní spřežek). Pozoruhodná je i jeho péče o českou sborovou píseň užívanou při náboženských shromážděních.

1.2. Kostnický koncil

Pod tlakem Václava IV. i ve snaze očistit pověst Českého království a obhájit své názory přijal Hus roku 1414 pozvání na církevní koncil do říšského města Kostnice. Cílem velkého shromáždění, které svolal papež Jan XXIII., byla reforma církve a odstranění papežského schizmatu. Po příjezdu do Kostnice byl Jan Hus uvězněn a koncil proti němu vedl proces, který měl posoudit jeho kacířství. Český kazatel nedostal prostor pro obhájení nebo vysvětlení svých názorů a chtělo se po něm jediné – aby odvolal, což se nestalo.

Hus věděl, že odvolat nemůže, protože by tím přiznal, že jeho učení je špatné a on žil celý život v bludu. Zpočátku doufal, že se mu při veřejných slyšeních ve dnech 5., 7. a 8. června 1415 podaří přítomné přesvědčit o své pravdě.

Bolestmi hlavy a zubů trápený muž se měl vyjádřit k 30 chybným tezím, které komise našla v jeho dílech, především spise *O církvi*. Veřejné slyšení mělo ale do učené diskuze daleko. Když se chystal k širšímu vysvětlení, křičeli na něj: “Zanech svého mudrování a pověz ano či ne!”² Jakmile z taktických důvodů mlčel, pokřikovali na něj: “Již mlčíš, to je znamení, že souhlasíš s těmi bludy.”³ Hus se marně dovolával svých svědků, Boha a vlastního svědomí. Takové argumenty u církevního soudu neuspěly.

---

² *HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 5/2012, str. 56, ISSN 1803-0440

³ *HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 5/2012, str. 56, ISSN 1803-0440

Celý koncil se ráno 6. července 1415 shromáždil v kostnické katedrále na mši. Teprve po jejím skončení přivedli v okovech Jana Husa. Prokurátor koncilu oznámil závěr procesu a prelát Berthold de Wildungen přečetl 260 kacířských článků Wycliffových a poté kacířské články Husovy. Mistr začal hlasitě protestovat, ale byl umlčen. Rozsudek byl připraven ve dvou verzích, pro případ, že Hus své názory odvolá nebo že setrvá ve své zatvrzelosti. Naposledy byl vyzván, aby se zřekl svých bludů a dosáhl milosti. „Neodvolám“⁴, prohlásil pevně. Nato už následoval rozsudek. Jan Hus padl na kolena a zvolal: “Pane Ježíši Kriste, odpusť nepřátelům mým! Pro veliké milosrdenství tvé prosím! Ty nejlépe víš, že mě křivě obvinili, že křivé svědky proti mně postavili, křivé žaloby na mne snesli. Odpusť jim, Pane, pro neskonale milosrdenství své.”⁵. Poté byl Hus zbaven kněžství a vydán světské moci. Sami biskupové mu nůžkami vystříhali jeho tonzuru, kněžskou pleš, a na hlavu mu byla nasazena potupná papírová čepice s namalovanými čerty a latinským nápisem: “Toto jest arcikacíř”⁶.

Za velkého zájmu zvědavců vyvedli Husa za městské hradby, kde ho na popravišti, záměrně umístěném na mrchovišti koní, přivázali šesti provazy ke kůlu a obložili svazky vlhkého dřeva a slámy. Kat pak hranici zapálil. Hus začal hlasitě zpívat: “Kriste, synu Boha živého, smiluj se nad námi...”⁷. Zpíval, dokud se nezalkl kouřem... „Když plamen uhasínal, byla přivezena nová fůra dříví, kati srazili ohořelé tělo, narovnali znovu hranici, kosti roztloukli kyji, hlavu rozbili na kusy a vše znovu pálili“, píše historik Václav Flajšhans.⁸ V plamenech nakonec skončilo Husovo roucho i papírová čepice. Jakmile hranice dohořela podruhé, byl veškerý popel svržen do Rýna.

---

⁴ *HISTORY revue Speciál*, Praha: RF HOBBY, 2/2012, str. 43, ISSN 1803-0440

⁵ *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 2/2011, str. 49, ISSN 1804-5421

⁶ *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 2/2011, str. 49, ISSN 1804-5421

⁷ *HISTORY revue Speciál*, Praha: RF HOBBY, 2/2012, str. 43, ISSN 1803-0440

⁸ *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 2/2011, str. 49, ISSN 1804-5421

2. Husovy myšlenky

2.1. Nejznámější výroky

Jan Hus po celý život nepřestal být věřícím člověkem a zbožným křesťanem. Nikdy mu nevytanula na mysli cesta násilí, nebyl a nemínil být revolucionářem. Budoucnost pro člověka hledal ve vizích obrácených do minula, k biblickým ideálům. Domníval se, že když společnost zvolila chybnou cestu, postačí, aby – obrazně řečeno – couvla zpět a vydala se po správné. Až do svého tragického konce hledal Hus pravdu v boží moudrosti a v božských zákonech. Nemířil dál než k opravě církve, k reformě víry a společnosti ve smyslu křesťanských zákonů.

„Všechno záleží na tom, klademe-li pravdu na první místo, nebo na druhé.“⁹ Toto je myšlenka Wycliffova, která Husa fascinovala.

Už v mládí **„učinil jsem si zásadu, že kdekoli poznám mínění správnější, ihned upustím od svého méně správného a pokorně i radostně přijmu názor odůvodněný lépe.“¹⁰**

Z kazatelny Betlémské kaple se ozývá: **„Se vším kupčí, všechno prodávají. Chceš pokřtít dítě? Zaplat'! Chceš loupit a vraždit? Zaplat' a bude ti odpuštěno! .... Ale pak, kdyby sám d'ábel zaplatil, vstoupil by na nebesa?“¹¹**

Podle Husa katolické instituce potřebují mravní obrodu. Bojovně píše, že **„ ... nešťastným bohatstvím, v němž církev tone, zjedovatělo a otráveno je takměř všechno křesťanstvo na duši ...“¹².**

„Je to antikrist,“¹³ napadá Jan Hus počínání papeže Jana XXIII., který slibuje odpustky každému, kdo se zúčastní křížové výpravy proti uherskému králi Ladislavu Neapolskému.

Když na něj Jan XXIII. uvalí roku 1412 klatbu, nepolevuje ve své kazatelské činnosti. Řídí se totiž vlastním heslem, že **„ ... zlořečený je ten, kdo pro skývu chleba opustí pravdu ...“¹⁴**

Svým přátelům Václavovi z Dubé a Janovi z Chlumu píše Hus 26. června 1415: **“Nechtějtež důvěřovati knížatům, synům lidí, v nichž není spasení, ježto lživí a klamní**

---

⁹ Hora, Petr. *Toulky českou minulostí 2*, str. 232. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Práce, 1991. ISBN 80-208-0111-1.

¹⁰ Hora, Petr. *Toulky českou minulostí 2*, str. 232. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Práce, 1991. ISBN 80-208-0111-1.

¹¹ *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 2/2011, str. 48, ISSN 1804-5421

¹² *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 3/2011, str. 31. ISSN 1804-5421.

¹³ *HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 12/2009, str. 74. ISSN 1803-0440.

¹⁴ *AKTA HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 3/2011, str. 31. ISSN 1804-5421.

*synové lidí dnes jsou, zítra zahynou. Bůh však trvá navěky, co slíbí, drží, neboť praví: Kdež jsem já, tu i můj služebník bude. Tomu tedy králi služte, nejlaskavější páni, v bázni a on vás – doufám – doprovodí nyní do Čech v milosti své a s vaší spásou a potom do života slávy věčného. Buďte zdraví!*¹⁵

V jednom ze svých posledních dopisů Hus napsal: „*Lépe jest dobře zemřít, nežli zle naživu býti. Pro trest smrti nemá se hřešiti. Kdo smrti se bojí, ztrácí radosti života. Vítězí, kdo jest usmrcován.*“¹⁶

2.2. Náboženský myslitel nebo fanatik?

Hus nebyl žádný fanatik. Existuje mnoho dílčích důkazů o tom, jak silně chtěl do poslední chvíle žít. Nepatřil k mučedníkům vyhledávajícím smrt ve jménu Krista. Jenom se ocitl v mezní situaci, z níž nemohl couvnout, aniž by popřel celou svou minulost. Znal nebezpečí, které mu hrozilo, a určitě si nedělal přílišné iluze. Proto tak zvažoval všechna pro a proti, když se rozhodoval, zda do Kostnice jít, či nejít. Když pak smrt byla neodvratná, bál se jí jistě jako každý, kdo má ještě vůli vzdorovat. Určitě chtěl žít, protože potřeboval ještě mnoho vykonat. Teprve když nemohl učinit už nic jiného, statečně zemřel. A v tom je jeho hrdinství. Zemřel statečný člověk, nikoli myšlenky, dílo, ideál. Mýlil se Zikmund, mýlil se koncil, že český národ zmlkne, že se poleká tvrdého zákroku proti svému duchovnímu vůdci. Stal se pravý opak.

---

¹⁵ *HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 12/2009, str. 75. ISSN 1803-0440.

¹⁶ *HISTORY revue*, Praha: RF HOBBY, 12/2009, str. 74. ISSN 1803-0440.

3. Literární činnost

Mistrovo psané dílo bylo bezprostředně spjata s jeho působením univerzitním a kazatelským. Pokud se zabýval problémy na vysoké teoretické úrovni, psal latinsky. Jakmile cítil nutnost obrátit se k prostým lidem, aby vysvětlil, zdůvodnil, zprostředkoval nebo popularizoval reformní myšlenky, užíval češtiny. Zpočátku míval určité potíže. Jako většina vzdělanců oné doby byl natolik spjat s latinou, že si některé texty nejprve načrtl v řeči učenců a teprve potom je překládal do mateřštiny. Nicméně časem si osvojil živý, košatý, srozumitelný způsob psaní. Zejména svými listy a traktáty vytvořil nový typ prózy, který pak jeho následovníci užívali až do 18. století.

Latinská díla

Quodlibet (1411) – soubor disputací – nejen Husových – na rozmanitá témata, která bývala předmětem slavnostních řečnických klání na univerzitě.

Rozprava o odpustcích a Proti papežské bule (1412) – ostrý útok na hokynaření se spásou, prodávanou hříšníkům za peníze. Vystupuje proti prodávání odpustků, přímo napadá papeže. Tento spis vedl k tomu, že byl Hus vyhoštěn z Prahy a začal působit na venkově, zde pak přizpůsobil jazyk prostému lidu.

O šesti bludiech (1413) – zamýšlí se nad vztahem mezi církví a světským světem.

De ecclesia (O církvi, 1413) – hlavní latinské dílo – shrnutí učení vycházející z myšlenek Wycliffových – tento spis se stal zdrojem argumentů pro kostnickou žalobu.

O českém pravopise (1406 nebo 1412) – dílo je anonymní, Hus je považován za nejpravděpodobnějšího autora - zjednodušuje psaní, zavádí nabodeníčko „dluhé“= čárka nad písmenem a nabodeníčko „krátké“ – tečka a z ní vzniklý nepořádným psaním háček.

Česká díla

Výklad Viery, Desatera a Páteře (1412) – to byla vznešená úvaha o zásadách opravdu mravného života. Hus odlišuje „věřit v Boha“ a „věřit Bohu“ - věřit v existenci Boha ještě neznamená, že člověk je křesťanem. Být pravým křesťanem znamená věřit Bohu, tzn. Božímu slovu a jednat podle něho. Věřit Bohu znamená také důvěřovat mu a milovat jej.

Dcerka čili O poznání cesty pravé (1412) reprezentuje v Husově tvorbě naučnou, popularizující větev. Autor se obrací se svými myšlenkami k ženám, radí, jak žít v souladu s Božím slovem.

Knížky o svatokupectví (1413) – asi nejútočnější dílo. Hus v něm odsoudil všechny stupně církevní hierarchie od posledního faráře po papeže. Za svatokupectví považoval, pokud někdo vymáhal poplatky za církevní obřady (křty, pohřby, mše, modlitby apod.), nehledě na chudobu věřících. Je pro odebrání majetku církevním hodnostářům, neříká však, komu by měl patřit.

Postila (1413) – je to rozsáhlý sborník kázání, opřený o zkušenost z Betléma, napsaný však pro knižní účely. Název *Postila* je odvozen z latinského *post illa verba* – po oněch slovech. Kázání totiž následovala po přečtení výňatku z evangelia a poskytovala výklad symbolického textu na příkladech z běžného života.

4. Husova podoba

Velkým otazníkem je dodneška Husova podoba. Autentický Husův portrét neexistuje a jediné, odkud lze čerpat údaje o Husově vzhledu, jsou rukopisy a kroniky kostnického koncilu od Ulricha Richenthala.

Tahle ilustrovaná knížka se zachovala v několika exemplářích, které se od sebe liší. Nejstarší je z roku 1420 a nejmladší z druhé poloviny nebo z konce 15. století. Profesor českých dějin Petr Čornej komentuje, že, „Jan Hus je spíše menší postavy, a pokud jde o jeho tloušťku nebo zavalitost, tak to je trochu neprůkazné, protože je tam zobrazen v nějakém rouchu, v němž je veden na popravu, takže těžko sledovat nějaké jeho tělesné proporce. Ale na to, že je po více než půlročním žalářování, hubený nevypadá. Ale ani nevypadá jako tlouštík. Je tedy taková otázka, zda ta představa tlustého malého Husa nesouvisí také s jeho jménem, protože katolické invektivy vždy říkaly, že čeští šlechtici krmili tu hus, že nad ním drželi ochrannou ruku a zda tedy do té představy Husa jako malého tlouštíka se nepromítá něco z těchto dobových invektiv. Jasně je, že byl Hus bezvousý, že měl tonzuru a že tedy nevypadal jako ten protestantský pastor, jak ho známe z umění 19. století nebo ze Šalounova pomníku.“¹⁷

Mučednický typ Husa začal být zobrazován od konce 15. století. Husa vyzáblého, s protáhlým obličejem, vousem a výrazným ostrým nosem nám zanechala protestantská legenda a Mikoláš Aleš.

Když byl točen film Jan Hus, tak režisér Otakar Vávra s Milošem Václavem Kratochvílem a se svým radcem, historikem Josefem Mackem, sbírali podklady, jak zpracovat Husovu podobu. Nakonec zvolil kompromis, do doby koncilu je Hus bezvousý, ve vězení se nechává zarůst a na hranici už potom umírá v té podobě, jaká je obecně známá.

---

¹⁷ <http://www.radio.cz/cz/rubrika/historie/znamy-neznamy-mistr-jan-hus-iii>

5. Zajímavosti

- Historik Josef Pekař přišel v roce 1924 s tvrzením, že Husovým rodištěm není Husinec u Prachatic, ale Husinec nedaleko Klecan severně od Prahy. Co ho k tomu vedlo? Převor kláštera v bavorském Ebrachu Johannes Nibling v knize o kostnickém koncilu z přelomu 15. a 16. století o českém mistru totiž uvádí, že se narodil u Prahy v české vesnici, řečené Huss. Přitom Husinec u Prachatic byl už v 15. století spíše městečkem s právem trhu, kdežto Husinec u Klecan byl jednoznačně vesnicí.
- Když přišel Jan Hus na univerzitu, jeho jméno znělo Jan z Husince. Hus či Husa, „bílý opeřený pták“, jak sám Jan rád žertoval, byla asi studentská přezdívka, která se natrvalo ujala, až když se její nositel stal miláčkem lidu.
- Ani Zikmund, ani kostnický koncil neměl žádný zvláštní zájem na Husově odsouzení. Předem se počítalo s tím, že se svého učení zřekne. A pak by Husa čekal nikoliv návrat do Čech, ale doživotní internace v jakémsi klášteře na jednom z ostrovů v Baltském moři.
- Přesné místo, kde byl Hus upálen, se podařilo zjistit až v polovině 19. století. Ukázalo se, že popraviště pohltil areál později zbudovaného kapucínského kláštera. V roce 1862 byl na místě Husova skonu postaven bludný balvan.
- Jako jediný z velkých církevních reformátorů zaplatil Jan Hus za svoje přesvědčení životem. Paradoxně je to proto, že hodlal vést se stávající církevní reprezentací dialog. Nechtěl totiž katolickou církev zbořit, ale pouze ji obrodit.
- V roce 2005 se Jan Hus umístil na sedmém místě v anketě *Největší Čech*.
- České dráhy v současnosti (2009) provozují vlak R 352 *Jan Hus* na trase Praha – Plzeň – Norimberk.
- Jméno Jana Husa bylo umístěno pod okny Národního muzea v Praze spolu s mnoha dalšími.

6. Pracovní listy

6.1. Pracovní listy pro žáky

6.1.1. Pracovní list č. 1 - Úvod k tématu

1. OTÁZKA K ZAMYŠLENÍ: *Co vede člověka k tomu, že obětuje svůj život?*

---

2. Vyplňte pětílístek.

JAN HUS

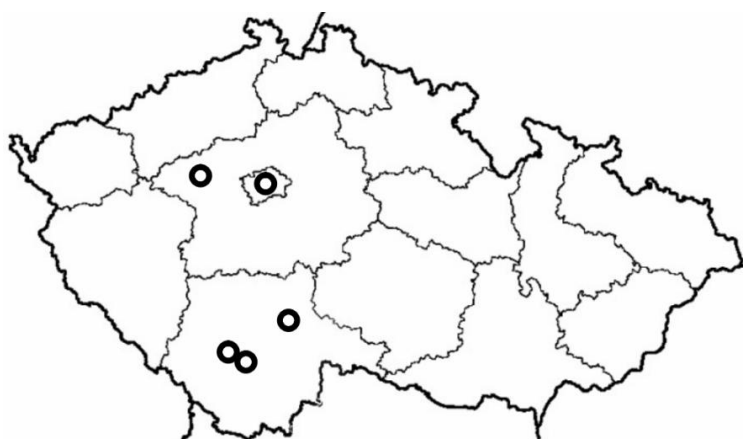
_____ Jaký byl?
_____ Co dělal?
_____ Věta - 4 slova
_____ synonym k námětu

3. Přiřadte k sobě pojmy a jejich významy.

a) dekret	1) člověk provádějící změny v různých oblastech života
b) odpustek	2) zákaz konání svátostí a obřadů
c) klatba	3) nařízení, zákon
d) reformátor	4) jedna ze sedmi svátostí katolického náboženství
e) kacíř	5) písemný doklad o odpuštění trestů za spáchané hříchy
f) interdikt	6) trest vylučující z účasti na svátostech, bohoslužbách a círk. životě
g) přijímání	7) člověk zastávající názory odlišující se od závazného učení katolické církve

a	b	c	d	e	f	g

4. Do mapy přiřadte místa spojená s životem Jana Husa.

- 1 – Husinec (Husovo rodiště)
- 2 – Prachatice (první škola)
- 3 – Praha (pobyť 1385 – 1412)
- 4 – Kozí hrádek (pobyť 1413 – 1414)
- 5 – Krakovec (pobyť 1413)

6.1.2. Pracovní list č. 2 – Data a události, poznej úryvek, křížovka

1. Přiřaďte k sobě data a události ze života Jana Husa.

a) 1371	1) dán do klatby
b) 1386	2) upálen v Kostnici
c) 1402	3) narodil se v Husinci
d) 1409	4) příchod do Prahy
e) 1412	5) Dekret kutnohorský
f) 1415	6) kazatelem v Betlémské kapli

a	b	c	d	e	f

2. Napište, odkud pochází tento úryvek:

„... Václav, z Boží milosti římský král, vždy rozmnožitel říše a český král... Poněvadž tedy národ německý... osobil sobě k užívání tři hlasy a národ český toliko jediný hlas má a jeho užívá, přikazujeme vám tímto naším listem mocně a přísně, abyste národ český ve všech radách, soudech, zkouškách, volbách a jakýchkoliv jiných jednáních a řízeních ke třem hlasům na každý způsob připustili... „

3. Vyluštěte křížovku.

Svátost katol. náboženství

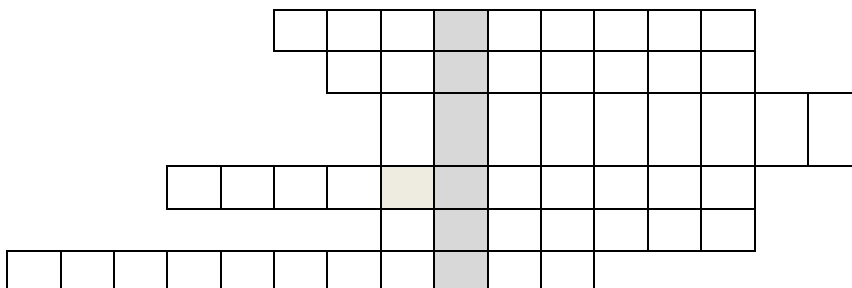
Hus zjednodušil český ...

Zákaz konání svátostí a obřadů

Místo Husova kázání

Místo Husova narození

Roku 1409 byl vydán Dekret ...

6.1.3. Pracovní list č. 3 – Oprava textu

Najděte v textu 10 chyb a opravte je.

Český náboženský myslitel, kazatel a reformátor Ministr Jan Hus se narodil v roce 1371 v Husinci u Prahy. Zprávy o jeho dětství a mládí jsou opravdu bohaté. První škola, kterou navštěvoval, byla v Prachaticích. Poté studoval na artistické fakultě pražské univerzity a později se stal jejím rektorem. Od roku 1402 kázal v Betlémské kapli. Kritizoval bohaté církevní hodnostáře a jejich nemravný život. Získal si tím obdiv úzké vrstvy pražské společnosti. Lidé byli nadšeni, že slyší názory, které oni nesměli nahlas vyslovit. V roce 1412 Hus ostře vystoupil proti prodeji odpustků.

Kališnická církev ho označila za kacíře a uvalila na něj kletbu. Papež zároveň nařídil, že má být Hus zajat a souzen podle církevních zákonů. Nad Prahou byl vyhlášen interdikt, a proto ji Hus opustil, aby se uchýlil na venkov. Kázal v okolí Vlčího hrádku a na hradě Krakovec.

Církev si ovšem byla také sama vědoma potřeby nápravy, kterou měl sjednat koncil svolaný do Kostnice. Římský král Václav IV. vymohl, aby tam Hus mohl obhájit a vysvětlit své reformní názory. Svobodný pobyt měl Husovi zajistit ochranný list – glejt. Hus byl však po příjezdu do Kostnice zatčen a vězněn. Přestože dostal prostor pro vysvětlení svých myšlenek, byl nakonec jako kacíř 7. 6. 1415 upálen.

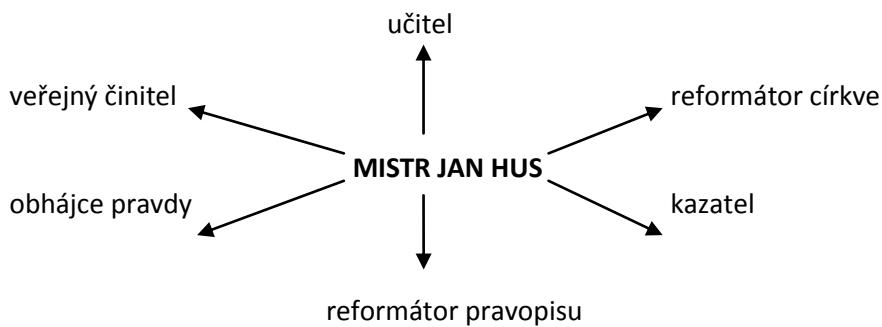
6.1.4. Pracovní list č. 4 – Přiřazování, profesní dráha, časová přímka

1. Spojte, co k sobě patří.

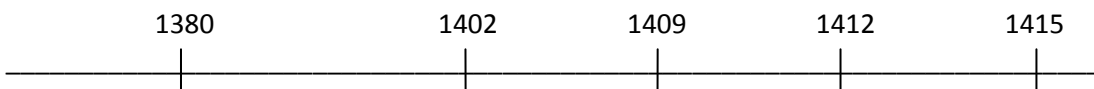
a) liška	1) nabodenička
b) řeka	2) Praha
c) koncil	3) ryšavá
d) Betlémská kaple	4) Kutná Hora
e) pravopis	5) Kostnice
f) dekret	6) Rýn

a	b	c	d	e	f

2. Doložte každou z činností Jana Husa některým z jeho činů nebo událostí, jíž se zúčastnil.

3. Čím jsou v životě Jana Husa významné roky? Dopište.

6.1.5. Pracovní list č. 5 – Jan Hus a jiná známá jména

1. Kdo byl kdo?

a) Jan Milíč z Kroměříže	1) římský král
b) Jan Želivský	2) papež v době kostnického koncilu
c) Jeroným Pražský	3) Husův předchůdce
d) Zikmund Lucemburský	4) Husův přítel, v roce 1416 upálen
e) Jan XXIII.	5) anglický reformátor
f) John Wycliff	6) kazatel, vůdce 1. pražské defenestrace

a	b	c	d	e	f

2. Kdo a případně při jaké příležitosti pronesl nebo napsal tato slova? V nabídce máte jména osobností, dvě jména jsou navíc.

Václav IV. – Jan Žižka – Jeroným Pražský – Zikmund Lucemburský – Karel IV. – John Wycliff –

- a) „Milý mistře, při tom cos psal, kázal a učil podle zákona božieho a zvláště proti pýše, lakomství i jiným nepravostem kněžským, buď stálý a statečný. A je zvěda, budeliť těžko a toho potřebie, přijeduť za tebu ku pomoci tobě.“
-
- b) „ ... papež, biskup, prelát, pokud žije ve smrtelném hříchu, není papežem, biskupem a prelátem .... ani král ve smrtelném hříchu není králem ..“
-
- c) „ ... Dávati v lásce přednost cizinci před domácím je zvrácení řádné lásky ... nařizujeme vám tímto naším listem mocně a přísně ... abyste bez všelikého odporu a vzdoru národ český ve všech poradách, soudech, zkouškách ... povinně připustili ke třem hlasům ...“
-
- d) „ ... Upalte ho, nebo s ním naložte nějak jinak, ale nedopusťte jeho návrat do Čech ...“
-

3. Se kterými lidmi se mohl i teoreticky Jan Hus setkat?

Karel IV.	John Wycliff	Kryštof Kolumbus	Johanka z Arku
Jan Žižka	Ivan Hrozný	Leonardo da Vinci	Jiří z Poděbrad

6.1.6. Pracovní list č. 6 – Husovy myšlenky

1. Doplňte slova do nejznámější myšlenky Jana Husa.

Hledej _____, slyš _____, uč se _____, miluj
_____, drž _____, prav _____, braň
_____ až do smrti.
Neboť pravda tě ošetří od hříchu, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné.

2. Škrtněte nesprávné slovo.

Lidé jsou – nejsou si před Bohem rovni.

Kněz, papež mají – nemají blíž k Bohu.

Nade vším vítězí lež – pravda.

Církev má nosit - odhodit bohatý šat.

Mám zásadu, že kdekoli poznám mínění správnější, upustím – neupustím od svého méně správného.

Pokud žije papež, biskup, prelát ve smrtelném hříchu, je – není papežem.

3. Jak rozumíte následujícím Husovým myšlenkám?

„Nemohu-li sám osvobodit pravdu ve všem, aspoň nechci být jejím nepřítelem.“

„Lépe jest dobře zemřít, než zle živu býti.“

„Prosím, abyste se varovali lstivých lidí, a zvláště kněží nehodných, o nichž dí Spasitel, že jsou v rouše ovčím, ale uvnitř vlci hltaví... Také prosím, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a každému pravdy přáli.“

6.1.7. Pracovní list č. 7 – Šifrované listy

Když Hus psával své vzkazy a listy z kostnického vězení, používal občas tajného písma. Byl patrně prvním Čechem, o kterém se dozvídáme, že svá sdělení dovedl šifrovat. Jeho šifrovací klíč spočíval v nahrazení samohlásek následujícím písmenem abecedy.

A = B	E = F	I = K	O = P	U = X

Systém je ovšem z kryptologického hlediska velmi slabý a navíc nejednoznačný. Příjemce mohl mít v některých případech problém s dešifrováním, neboť na první pohled nemuselo být zřejmé, které písmeno je skutečná souhláska a které je šifra. I Husovi tento systém působil svou pracností potíže, proto prý nakonec šifroval pouze jména.

1. Zašifrujte tato slova:

KOSTNICE _____
ZIKMUND _____
PAPEŽ _____
ANGLIE _____

2. Odšifrujte tato slova:

PRBHB _____
JBN HXS _____
BFTLFMSKB KBPLF _____
KPNCKL _____

3. Zašifrujte Husovy vzkazy z Kostnice:

„PRO BÁZEŇ, ŽE BYCH URAZIL BOHA A KŘIVĚ PŘÍSAHAL, NEMOHU SE ČLÁNKŮ, Z KTERÝCH MNE KŘIVÍ SVĚDKOVÉ OBVIŇUJÍ, ODPŘÍSÁHNOUTI, NEBOŽ JSEM JICH NEKÁZAL, NETVRDIL A NEHÁJIL.“

_____
_____
_____

„MODLETE SE ZA MNE K BOHU A POZDRAVUJTE SE NAVZÁJEM VE SVATÉM POKOJI.“

_____
_____

6.1.8. Pracovní list č. 8 – Literární tvorba

Husova literární tvorba je úzce spjata s jeho působením univerzitním a kazatelským. Pokud se zabýval problémy na vysoké teoretické úrovni, psal latinsky. Jakmile cítil nutnost obrátit se k prostým lidem, aby vysvětlil, zdůvodnil, zprostředkoval nebo popularizoval reformní myšlenky, užíval češtiny.

1. Která díla jsou napsána latinsky a která česky?

Quodlibet- Dcerka čili O poznání cesty pravé - O šesti bludiech - Postila - Rozprava o odpustcích a Proti papežské bule - O českém pravopise - De ecclesia - Knížky o svatokupectví - Výklad Viery, Desatera a Páteře

Latinská tvorba	Česká tvorba

2. Poznáte, z kterých děl jsou následující úryvky?

„ .... a přichyl ucho své, že potřebí tobě jest, abys poznala nynějšího života bídu. A věz, že bída jest nedostatek dobré věci, a tak jest bída v duši i v těle. V duši bývá bída, když milosti Boží nemá, a tak když Boha právě nezná. Protož hřích smrtelný duši jest největší bída, ač toho lidé bídni neznamují. .... Dcerko, a tak pán Bůh způsobil, že nemůže být ni žádné veselí světské bez nějaké bolesti... „

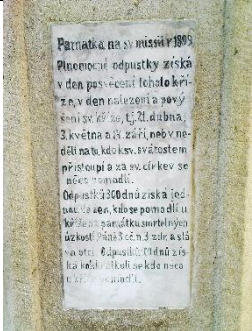
„Tak jako hejno krkavců snesli se na tuto zemi, aby vyklovali každé zrnko zlata a stříbra. Nemají slitování. Jejich srdce zjedovatěla touhou po bohatství. Se vším kupčí, všechno prodávají. Chceš pokřtít dítě? Zaplat'! Chceš loupit a vraždit? Zaplat' a bude ti odpuštěno. Ale pak, kdyby sám ďábel zaplatil, vstoupil by na nebesa? A za peníze takto vydřené z chudého lidu koně krásné chovají, čeled' nepotřebnou drží, v kostky hrají a na své kuběny kožichy drahé věší, zatímco Kristus chodil bos a neměl, kde by hlavu složil. Však poznejte se, vy zloději chudého lidu, neboť Bůh i lid vás vidí.“

6.1.9. Pracovní list č. 9 – Domino

(Domino je rozstříhané a žáci jej ve dvojicích v lavici skládají. Při kontrole správnost okomentují.)

	1398
	1402
	1409
	1412
	1415

1371

6.1.10. Pracovní list č. 10 – Obraz Jana Husa v české historii

autor obrazu: Václav Brožík (1883)

1. Co je námětem obrazu a jakou historickou situaci zachycuje?

---

2. Identifikujte jednající postavy.

---

3. Jak je zobrazen Jan Hus a jak jeho protivníci?

---

4. Srovnejte Brožíkův obraz s následující filmovou ukázkou - *Jan Hus* (režie Otakar Vávra)

---

5. Víte, jaké rozměry obraz má a kde je vystaven?

6.1.11. Pracovní list č. 11 – Dobové portréty

Porovnejte, jak se měnily portréty Jana Husa.

Ulrich Richenthal (Kronika kostnického koncilu)

gotický oltář z kostela sv. Václava v Roudníkách

neznámý malíř z 16. století

Jan Vilímek (1860 – 1938)

1. Popište Jana Husa na každém obrázku.
2. Čím se od sebe obrázky nejvýrazněji liší?
3. Která podobizna Jana Husa je vám osobně nejbližší a proč?

6.1.12. Pracovní list č. 12 – List z Kostnice

Přečtěte si Husův list z Kostnice z 26. 6. 1415 a splňte níže uvedené úkoly.

„Mistr Jan Hus, v naději sluha boží, všem věrným Čechům, již Boha milují a budou milovati, vzkazuje svou prosbu a nesmělou modlitbu, aby přebývali v lásce boží, v níž skonali a s Bohem přebývali.

Věrní a v Bohu milí!

Ještě mi přišlo na mysl to, že byste měli vědět, kterak pyšný, hrabivý a vší ohavnosti plný koncil potupil mé české knihy, jež ani neslyšel ani neviděl – a kdyby slyšel, nerozuměl by jim. Neboť na koncilu byli Vlaši, Francouzi, Angličané, Španělé, Němci a další z jiných národů.

Ó, kdybyste viděli ten koncil, jež sebe nazývá nejsvětějším a jenž se prý nemůže mýlit! Spatřili byste převelikou ohavnost; slyšel jsem vše obecně od Švábů, že se Konstancie neboli Kostnice, jejich město, za třicet let neočistí od hříchů, jež zde tento koncil spáchal. A říkali nadto, že všichni se nad tím koncilem pohoršili a někteří si i odplivovali, vidouce takové ohavnosti...

Psán jest list ve středu po svatém Janu Křtiteli v žaláři v okovech v očekávání smrti. Avšak pro zjevení boží nemohu tvrditi, že by toto byl můj list poslední, neboť všemohoucí Bůh mne ještě může osvoboditi, amen.“

- 1) Jak dlouho před Husovou smrtí byl tento list napsán?

- 2) Komu byl list adresován a o co Hus adresáty prosí? (vlastními slovy)

- 3) Jak Hus hodnotí koncil?

- 4) Kdo se koncilu účastnil?

- 5) Mohli účastníci koncilu podle Husa rozumět jeho knihám?

- 6) Souhlasili obyvatelé Kostnice s jednáním koncilu?

- 7) Kde přesně Hus svůj dopis psal?

- 8) Jak na tom byl Hus po psychické stránce?

- 9) Pokuste se list převyprávět vlastními slovy.

6.1.13. Pracovní list č. 13 – Filmová ukázka – Kázání v Betlémské kapli

1. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

a) Kde stála Betlémská kaple?

_____

b) Od kdy v ní Hus kázal?

_____

c) Kolik věřících se do ní vešlo?

_____

d) V jakém jazyce Hus kázal?

_____

2. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na následující otázky.

a) Kdo byli Husovi posluchači v Betlémské kapli?

_____

b) Co říká Hus o prodavačích odpustků?

_____

c) Za co všechno musí lidé platit?

_____

d) Jak daleko dochází Hus v kritice papeže, biskupů a prelátů?

_____

e) Jaká slova povzbuzení pronáší Hus ke svým posluchačům?

_____

f) Které známé osobnosti v ukázkce vystupují?

_____

3. Doplňte do vět slova, která Hus říká.

„Kdyby sám ďábel zaplatil, _____.“

„Psi o kost se hryžou, _____.“

„Ať je to prostý kněz, biskup nebo sám papež, _____.“

6.1.14. Pracovní list č. 14 – Filmová ukázka – Václav IV. a Jan Hus

1. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

a) Kdo byl Václav IV.?

_____

b) Jak dějiny hodnotí tuto osobnost?

_____

c) Jaký vztah měli mezi sebou Václav IV. a Jan Hus?

_____

_____

2. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na následující otázky.

a) Proč se na začátku ukázky Václav IV. zlobí?

_____

b) Jaký vztah má královna Žofie k Husovi?

_____

c) O jakém koncilu se postavy baví a co se na něm má vyřešit?

_____

d) Za co Václav IV. Husa chválí?

_____

e) Co vyčítají Husovi postavy v ukázce?

_____

f) Kdo může podle Václava IV. provést nápravu společnosti?

_____

g) V jakém rozpoložení je Václav IV., jak se mu v Čechách vládne?

_____

h) Co žádá Václav IV. od Husa?

_____

3. Doplňte Husova slova na adresu církve:

Chci, aby se každý naučil poznávat pravdu _____.

Bouři rozněcuje _____ svými nepravostmi, neřestmi a okrádáním věřících.

Jaké je to počínání církve, když kněží _____, prodávají svátosti, sami hýří.

Chceš-li napravit zlořády církve, králi, _____, než bude pozdě.

6.1.15. Pracovní list č. 15 – Filmová ukázka – Kostnický koncil

1. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

a) V jakých letech koncil probíhal?

_____

b) Co měl koncil vyřešit?

_____

c) Kdo koncilu předsedal?

_____

d) S jakým cílem jel na koncil Jan Hus?

_____

2. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na otázky.

a) V jaké atmosféře probíhal závěr procesu s Janem Husem?

_____

b) Jak vypadal Jan Hus, jak se podepsalo věznění na jeho zdraví?

_____

c) K čemu vyzývá Zikmund Jana Husa?

_____

d) K čemu sloužil glejt?

_____

e) Má Jan Hus možnost vysvětlit své názory?

_____

f) Jaká slova zaznívají na adresu Jana XXIII.?

_____

g) Podporuje někdo Jana Husa na koncilu?

_____

3. Doplňte do vět slova, která Jan Hus v ukázce pronesl.

a) Nepřišel jsem na soud, _____.

b) Nemohu odvolat, _____.

c) Netřeba poslouchat vrchnosti duchovní ani světské, nařizuje-li co neprávem, anebo _____.

d) Nemám volby mezi odvoláním a upálením, mohu volit _____.
A pravdě chci zůstat věren až do smrti.

e) Již záhy mne umlčíte navždy. _____.

6.1.16. Pracovní list č. 16 – Filmová ukázka – Upálení

1. **Podívejte se na následující filmovou ukázkou a odpovězte na otázky.**

a) *Jaké postavy jste v ukázce viděli?*

_____

_____

b) *V jaké roli zde vystupuje lid (kladné nebo záporné)?*

_____

c) *V čem se odráží nadřazenost jedněch nad druhými?*

_____

_____

2. **Pozorně si přečtěte slova, která pronesl Zdeněk Štěpánek, představitel Jana Husa, ve filmu:**

„Chtěl jsem pro lidi spravedlivý řád a na té pravdě, kterou jsem učil, psal i kázal, chci rád umřít.“

Podle očitého svědka Petra z Mladoňovic ovšem Hus řekl:

„Buoh mi svědek jest, že sem těch věcí, kteréžto mně falešně skrze křivé svědky připsány sú, nikdy neučil ani nekázal. Ale první úmysl mého kázanie, učenie a psanie i jiných všech skutkón byl jest, abych toliko lidí vyvedl z hříechu. A na té pravdě, kteréž jsem psal, učil a kázal z zákona Božíeho a z výkladón svatých doktorón, dnes vesele chci umřiet.“*

3. **Proč ve filmu z roku 1954 tvůrci posunuli vyznění Husovy řeči na hranici?**

_____

4. **Jaké cíle tímto zásahem sledovali?**

_____

5. **Proč filmová replika postrádá přímé odkazy na náboženskou víru a naopak zdůrazňuje sociální rozměr Husova působení?**

_____

*Petr z Mladoňovic: Petra z Mladoňovic pašije M. Jana Husa. In: Nedvěďová, Milada: *Hus a Jeronym v Kostnici*, Praha 1953, s. 166

6.1.17. Pracovní list č. 17 – Riskuj

POJMY	OSOBNOSTI	MÍSTA	LETOPOČTY	ZÁSLUHY
1000	1000	1000	1000	1000
2000	2000	2000	2000	2000
3000	3000	3000	3000	3000
4000	4000	4000	4000	4000
5000	5000	5000	5000	5000

Pojmy

- 1000 – Co si lidé kupovali, aby jim byly odpuštěny hříchy?
- 2000 – Jak se nazývá člověk usilující nebo provádějící změny?
- 3000 – Vysvětli „přijímání podobojí“.
- 4000 – Co znamenala klatba?
- 5000 – Co znamenal interdikt?

Osobnosti

- 1000 – Jak se jmenoval panovník přezdíváný „liška ryšavá“?
- 2000 – Jak se jmenoval panovník, který vydal Dekret kutnohorský?
- 3000 – Jak se jmenoval předchůdce Jana Husa, profesor teologie na Oxfordské univerzitě?
- 4000 – Jak se jmenoval přítel Jana Husa, který byl roku 1416 upálen na stejném místě?
- 5000 – Jak se jmenoval radikální kazatel, který vedl nespokojené občany při 1. pražské defenestraci?

Místa

- 1000 – Ve kterém městě byl Jan Hus upálen?

2000 – V jakém místě kázal Jan Hus v Praze?

3000 – Kde se Jan Hus narodil?

4000 – V jakých místech (alespoň 2) Jan Hus působil po odchodu z Prahy?

5000 – V jakém městě chodil Jan Hus jako dítě do školy?

Letopočty

1000 – Kdy byl Jan Hus upálen?

2000 – Ve kterém roce se Jan Hus narodil?

3000 – Ve kterém roce byl vydán Dekret kutnohorský?

4000 – Ve kterém roce začal Jan Hus kázat v Betlémské kapli?

5000 – Ve kterém roce byl Jan Hus dán do klatby a prohlášen za kacíře?

Zásluhy

1000 – Hus se zasloužil o vydání Dekretu kutnohorského? Jaký význam dokument měl?

2000 – Jakým způsobem Jan Hus zjednodušil pravopis?

3000 – Co Jan Hus kritizoval na církvi?

4000 – Jaký prostor k vysvětlení svých myšlenek dostal Jan Hus na kostnickém koncilu?

5000 – Uveďte alespoň 5 názvů spisů, které Jan Hus napsal.

6.1.18. Pracovní list č. 18 – Test

1. **Jan Hus se narodil pravděpodobně v roce:**
  - a) 1315
  - b) 1371
  - c) 1390
2. **Místem Husova narození je:**
  - a) Kozí Hrádek
  - b) Praha
  - c) Husinec
3. **Jan Hus žil v dospělosti za vlády:**
  - a) Karla IV.
  - b) Václava IV.
  - c) Jiřího z Poděbrad
4. **Dekret kutnohorský byl vydán roku:**
  - a) 1409
  - b) 1412
  - c) 1413
5. **Dekret kutnohorský:**
  - a) povoloval těžbu stříbra v Kutné Hoře
  - b) zakazoval prodej odpustů
  - c) změnil poměr hlasů na pražské univerzitě
6. **Mezi předchůdce Jana Husa NEPATŘÍ:**
  - a) John Wycliff
  - b) Petr Chelčický
  - c) Jan Milíč z Kroměříže
7. **Král nejdříve Husa podporoval, ale pak se to změnilo. Co se stalo?**
  - a) král měl příjem z prodeje odpustků
  - b) král nechal zavřít Betlémskou kapli
  - c) král chtěl Husův majetek
8. **V Betlémské kapli Jan Hus kázal od roku:**
  - a) 1402
  - b) 1409
  - c) 1412
9. **Jan Hus NEKÁZAL:**
  - a) na Kozím hrádku
  - b) na Krakovci
  - c) v Táboře
10. **Na cestu do Kostnice poskytl Husovi glejt:**
  - a) Václav IV.
  - b) Zikmund
  - c) Jan XXIII.
11. **Jan Hus mimo jiné napsal:**
  - a) Kronika kostnického koncilu
  - b) Listy z Kostnice
  - c) Můj pobyt v Kostnici
12. **Nejvyšší akademická funkce, kterou Jan Hus zastával na univerzitě, byla:**
  - a) proděkan
  - b) děkan
  - c) rektor
13. **Když byl dán Hus do klatby, znamenalo to, že:**
  - a) byl vyloučen z církevního života
  - b) byl předán světským orgánům a podroben mučení
  - c) odsouzen k trestu smrti upálením
14. **Vyhlášení interdiktu nad Prahou znamenalo:**
  - a) zákaz přijímání podobojí v Praze
  - b) vedení církve v Praze zástupcem z Říma
  - c) zákaz konání církevních úkonů v Praze
15. **Husův popel byl:**
  - a) vhozen do Rýna
  - b) vysypán do hromadného hrobu v Kostnici
  - c) odvezen Husovými přáteli do Prahy
16. **30. května 1416 byl v Kostnici upálen další mistr z pražské univerzity:**
  - a) Jakoubek ze Stříbra
  - b) Jeroným Pražský
  - c) Jan Želivský
17. **Jan Hus napsal:**
  - a) Modrá planeta v ohrožení. Kde začíná zítřek. Česká cesta.
  - b) Postila. Dcerka. Výklad Viery, Desatera a Páteře.
  - c) Přemýšlování o dokonalosti křesťanské. Listové do nebe. Truchlivý.
18. **Od příjezdu do Kostnice po Husovo odsouzení uplynula zhruba tato doba:**
  - a) 2 měsíce
  - b) 8 měsíců
  - c) 1,5 roku

6.2. Pracovní listy s řešením

6.2.1. Pracovní list č. 1 – Řešení

1. OTÁZKA K ZAMYŠLENÍ: *Co vede člověka k tomu, že obětuje svůj život?*

Např. láska k bližnímu, přátelství, víra, přesvědčení, zoufalství, nenávisť, zodpovědnost.

2. *Vyplňte pětílístek.*

Například:

JAN HUS
statečný   zásadový
kázal   reformoval   učil
Hus   neodvolal   své   učení.
hrdina

3. *Přiřadte k sobě pojmy a jejich významy.*

a) dekret	1) člověk provádějící změny v různých oblastech života
b) odpustek	2) zákaz konání svátostí a obřadů
c) klatba	3) nařízení, zákon
d) reformátor	4) jedna ze sedmi svátostí katolického náboženství
e) kacíř	5) písemný doklad o odpuštění trestů za spáchané hříchy
f) interdikt	6) trest vylučující z účasti na svátostech, bohoslužbách a církv. životě
g) přijímání	7) člověk zastávající názory odlišující se od závazného učení katolické církve

a	b	c	d	e	f	g
3	5	6	1	7	2	4

4. *Do mapy přiřadte místa spojená s životem Jana Husa.*

6.2.2. Pracovní list č. 2 – Řešení

1. Přiřaďte k sobě data a události ze života Jana Husa.

a) 1371	1) dán do klatby
b) 1386	2) upálen v Kostnici
c) 1402	3) narodil se v Husinci
d) 1409	4) příchod do Prahy
e) 1412	5) Dekret kutnohorský
f) 1415	6) kazatelem v Betlémské kapli

a	b	c	d	e	f
3	4	6	5	1	2

2. Napište, odkud pochází tento úryvek:

„... Václav, z Boží milosti římský král, vždy rozmnožitel říše a český král... Poněvadž tedy národ německý... osobil sobě k užívání tři hlasy a národ český toliko jediný hlas má a jeho užívá, prikazujeme vám tímto naším listem mocně a přísně, abyste národ český ve všech radách, soudech, zkouškách, volbách a jakýchkoliv jiných jednáních a řízeních ke třem hlasům na každý způsob připustili... „

Dekret kutnohorský

3. Vyluštěte křížovku.

Svätost katol. náboženství

Hus zjednodušil český ...

Zákaz konání svátostí a obřadů

Místo Husova kázání

Místo Husova narození

Roku 1409 byl vydán Dekret ...

P	Ř	I	J	Í	M	Á	N	Í										
	P	R	A	V	O	P	I	S										
			I	N	T	E	R	D	I	K	T							
K	O	Z	Í		H	R	Á	D	E	K								
					H	U	S	I	N	E	C							
K	U	T	N	O	H	O	R	S	K	Ý								

6.2.3. Pracovní list č. 3 – Řešení

Najděte v textu 10 chyb a opravte je.

Český náboženský myslitel, kazatel a reformátor Ministr¹⁾ Jan Hus se narodil v roce 1371 v Husinci u Prahy²⁾. Zprávy o jeho dětství a mládí jsou opravdu bohaté³⁾. První škola, kterou navštěvoval, byla v Prachaticích. Poté studoval na artistické fakultě pražské univerzity a později se stal jejím rektorem. Od roku 1402 kázal v Betlémské kapli. Kritizoval bohaté církevní hodnostáře a jejich nemravný život. Získal si tím obdiv úzké vrstvy⁴⁾ pražské společnosti. Lidé byli nadšeni, že slyší názory, které oni nesměli nahlas vyslovit. V roce 1412 Hus ostře vystoupil proti prodeji odpustků.

Kališnická⁵⁾ církev ho označila za kacíře a uvalila na něj kletbu⁶⁾. Papež zároveň nařídil, že má být Hus zajat a souzen podle církevních zákonů. Nad Prahou byl vyhlášen interdikt, a proto ji Hus opustil, aby se uchýlil na venkov. Kázal v okolí Vlčího hrádku⁷⁾ a na hradě Krakovec.

Církev si ovšem byla také sama vědoma potřeby nápravy, kterou měl sjednat koncil svolaný do Kostnice. Římský král Václav IV.⁸⁾ vymohl, aby tam Hus mohl obhájit a vysvětlit své reformní názory. Svobodný pobyt měl Husovi zajistit ochranný list – glejt. Hus byl však po příjezdu do Kostnice zatčen a vězněn. Přestože dostal prostor pro vysvětlení svých myšlenek⁹⁾, byl nakonec jako kacíř 7. 6. 1415¹⁰⁾ upálen.

1. Mistr
2. v Husinci u Prachatic
3. minimální
4. široké vrstvy
5. katolická
6. klatbu
7. Kozího hrádku
8. Zikmund Lucemburský
9. nedostal prostor pro vysvětlení svých myšlenek
10. 6. července 1415

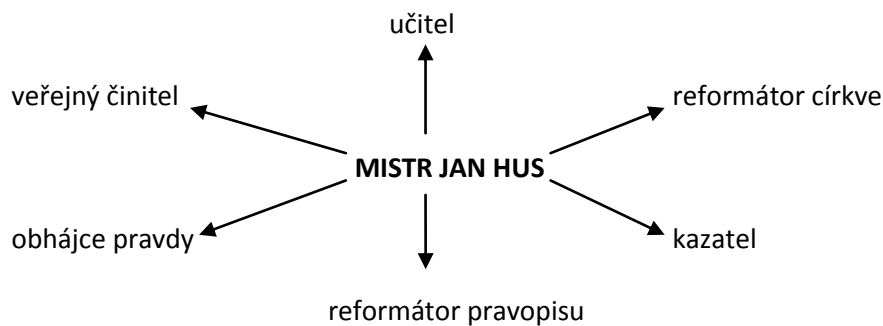
6.2.4. Pracovní list č. 4 – Řešení

1. Spojte, co k sobě patří.

a) liška	1) nabodenička
b) řeka	2) Praha
c) koncil	3) ryšavá
d) kaple Betlémská	4) Kutná Hora
e) pravopis	5) Kostnice
f) dekret	6) Rýn

a	b	c	d	e	f
3	6	5	2	1	4

2. Doložte každou z činností Jana Husa některým z jeho činů nebo událostí, jíž se zúčastnil.

veřejný činitel – rektor, kazatel
snaha o její nápravu

reformátor pravopisu – nabodenička

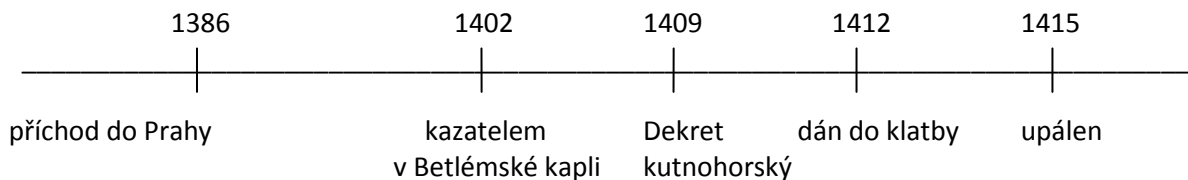
učitel – děkan, rektor

obhájce pravdy – celý život a hlavně v Kostnici

kazatel – Betlémská kaple

reformátor – kritika církve,

3. Čím jsou v životě Jana Husa významné roky? Dopište.

6.2.5. Pracovní list č. 5 – Řešení

1. Kdo byl kdo?

a) Jan Milíč z Kroměříže	1) římský král
b) Jan Želivský	2) papež v době kostnického koncilu
c) Jeroným Pražský	3) Husův předchůdce
d) Zikmund Lucemburský	4) Husův přítel, v roce 1416 upálen
e) Jan XXIII.	5) anglický reformátor
f) John Wycliff	6) kazatel, vůdce 1. pražské defenestrace

a	b	c	d	e	f
3	6	4	1	2	5

2. Kdo a případně při jaké příležitosti pronesl nebo napsal tato slova? V nabídce máte jména osobností, 2 jména jsou navíc.

Václav IV. – Jan Žižka – Jeroným Pražský – Zikmund Lucemburský – Karel IV. – John Wycliff

- a) „Milý mistře, při tom cos psal, kázal a učil podle zákona božieho a zvláště proti pýše, lakomství i jiným nepravostem kněžským, buď stálý a statečný. A je zvěda, budeliť těžko a toho potřebie, přijeduť za tebu ku pomoci tobě.“
Jeroným Pražský, Husův přítel, tato slova napsal Husovi, když se chystal na koncil do Kostnice.
- b) „ ... papež, biskup, prelát, pokud žije ve smrtelném hříchu, není papežem, biskupem a prelátem .... ani král ve smrtelném hříchu není králem ..“
John Wycliff a po něm zopakoval Hus na koncilu v Kostnici
- c) „ ... Dávati v lásce přednost cizinci před domácím je zvrácení řádné lásky ... nařizujeme vám tímto naším listem mocně a přísně ... abyste bez všelikého odporu a vzdoru národ český ve všech poradách, soudech, zkouškách ... povinně připustili ke třem hlasům ...“
český král Václav IV. – Dekret kutnohorský
- d) „ ... Upalte ho, nebo s ním naložte nějak jinak, ale nedopusťte jeho návrat do Čech ...“
Zikmund Lucemburský na konci kostnického koncilu

3. Se kterými lidmi se mohl i teoreticky Jan Hus setkat?

Karel IV. (1316 – 1378) - ANO

John Wycliff (1320- 1384) - ANO

Kryštof Kolumbus (1451 – 1506) – NE

Johanka z Arku (1412 – 1431) – ANO

Jan Žižka (1360- 1424) – ANO

Ivan Hrozný (1530 – 1584) – NE

Leonardo da Vinci (1452 – 1519) – NE

Jiří z Poděbrad (1420 – 1471) – NE

6.2.6. Pracovní list č. 6 – Řešení

1. Doplňte slova do nejznámější myšlenky Jana Husa.

*Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdu, miluj pravdu, drž pravdu, prav pravdu, braň pravdu až do smrti.
Neboť pravda tě ošetří od hříchu, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné.*

2. Škrtněte nesprávné slovo.

Lidé jsou – nejsou si před Bohem rovni.

Kněz, papež ~~mají~~ – nemají blíž k Bohu.

Nade vším vítězí ~~tež~~ – pravda.

Církev má ~~nosit~~ - odhodit bohatý šat.

Mám zásadu, že kdekoli poznám mínění správnější, ~~upustím~~ – neupustím od svého méně správného.

Pokud žije papež, biskup, prelát ve smrtelném hříchu, je – není papežem.

3. Jak rozumíte následujícím Husovým myšlenkám?

„Nemohu-li sám osvobodit pravdu ve všem, aspoň nechci být jejím nepřítelem.“

„Lépe jest dobře zemřít, než zle živu býti.“

„Prosím, abyste se varovali lstivých lidí, a zvláště kněží nehodných, o nichž dí Spasitel, že jsou v rouše ovčím, ale uvnitř vlci hltaví... Také prosím, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a každému pravdy přáli.“

Individuální odpovědi.

6.2.7. Pracovní list č. 7 – Řešení

Když Hus psával své vzkazy a listy z kostnického vězení, používal občas tajného písma. Byl patrně prvním Čechem, o kterém se dozvídáme, že svá sdělení dovedl šifrovat. Jeho šifrovací klíč spočíval v nahrazení samohlásek následujícím písmenem abecedy.

A = B	E = F	I = K	O = P	U = X

System je ovšem z kryptologického hlediska velmi slabý a navíc nejednoznačný. Příjemce mohl mít v některých případech problém s dešifrováním, neboť na první pohled nemuselo být zřejmé, které písmeno je skutečná souhláska a které je šifra. I Husovi tento systém působil svou pracností potíže, proto prý nakonec šifroval pouze jména.

1. Zašifrujte tato slova:

KOSTNICE	KPSTNKCF
ZIKMUND	ZKKMXND
PAPEŽ	PAPFŽ
ANGLIE	BNGLKF

2. Odšifrujte tato slova:

PRBHB	PRAHA
JBN HXS	JAN HUS
BFTLFMSKB KBPLF	BETLÉMSKÁ KAPLE
KPNCKL	KONCIL

3. Zašifrujte Husův vzkaz z Kostnice:

„PRO BÁZEŇ, ŽE BYCH URAZIL BOHA A KŘIVĚ PŘÍSAHAL, NEMOHU SE ČLÁNKŮ, Z KTERÝCH MNE KŘIVÍ SVĚDKOVÉ OBVIŇUJÍ, ODPŘÍSÁHNOUTI, NEBOŤ JSEM JICH NEKÁZAL, NETVRDIL A NEHÁJIL.“
PRP BBZFŇ, ŽF BZCH XRBZKL BPHB A KŘKVF PŘKSBHBL, NFMPHX SF ČLBNKX, Z KTFRZCH MNE KŘKVK SVFDKPVF OBVKŇXJK, PDPŘKSBHNPXTK, NFBPŤ JSFM JKCH NFKBZBL, NFTVRDKL B NFHBJKL.

„MODLETE SE ZA MNE K BOHU A POZDRAVUJTE SE NAVZÁJEM VE SVATÉM POKOJI.“
MPDLFTF SF ZB MNF K BPHX B PPZDRBVXJTF SF NBVZBJFM VF SVBTFM PPKPKJ.

6.2.8. Pracovní list č. 8 – Řešení

Husova literární tvorba je úzce spjata s jeho působením univerzitním a kazatelským. Pokud se zabýval problémy na vysoké teoretické úrovni, psal latinsky. Jakmile cítil nutnost obrátit se k prostým lidem, aby vysvětlil, zdůvodnil, zprostředkoval nebo popularizoval reformní myšlenky, užíval češtiny.

1. Která díla jsou napsána latinsky a která česky?

Quodlibet - Dcerka čili O poznání cesty pravé - O šesti bludiech - Postila - Rozprava o odpustcích a Proti papežské bule - O českém pravopise - De ecclesia - Knížky o svatokupectví - Výklad Viery, Desatera a Páteře

Latinská tvorba	Česká tvorba
<i>Quodlibet</i>	<i>Knížky o svatokupectví</i>
<i>Rozprava o odpustcích a Proti papežské bule</i>	<i>Dcerka čili O poznání cesty pravé</i>
<i>O šesti bludiech</i>	<i>Výklad Viery, Desatera a Páteře</i>
<i>De ecclesia</i>	<i>Postila</i>
<i>O českém pravopise</i>	

2. Poznáte, z kterých děl jsou následující úryvky?

„ .... a přichyl ucho své, že potřebí tobě jest, abys poznala nynějšího života bídu. A věz, že bída jest nedostatek dobré věci, a tak jest bída v duši i v těle. V duši bývá bída, když milosti Boží nemá, a tak když Boha právě nezná. Protož hřích smrtelný duši jest největší bída, ač toho lidé bídni neznamenají. .... Dcerko, a tak pán Bůh způsobil, že nemůže být ni žádné veselí světské bez nějaké bolesti... „

DCERKA

„Tak jako hejno krkavců snesli se na tuto zemi, aby vyklovali každé zrnko zlata a stříbra. Nemají slitování. Jejich srdce zjedovatěla touhou po bohatství. Se vším kupčí, všechno prodávají. Chceš pokřtít dítě? Zaplať! Chceš loupit a vraždit? Zaplať a bude ti odpuštěno. Ale pak, kdyby sám ďábel zaplatil, vstoupil by na nebesa? A za peníze takto vydřené z chudého lidu koně krásné chovají, čeledě nepotřebnou drží, v kostky hrají a na své kuběny kožichy drahé věší, zatímco Kristus chodil bos a neměl, kde by hlavu složil. Však poznejte se, vy zloději chudého lidu, neboť Bůh i lid vás vidí.“

KNÍŽKY O SVATOKUPECTVÍ

6.2.9. Pracovní list č. 9 – Řešení

	1398
	1402
	1409
	1412
	1415

1371

6.2.10. Pracovní list č. 10 - Řešení

autor obrazu: Václav Brožík (1883)

1. Co je námětem obrazu a jakou historickou situací zachycuje?

KOSTNICKÝ KONCIL – ZÁVĚR PROCESU S HUSEM - ROZHODUJÍCÍ OKAMŽIK, KDY 6. ČERVENCE 1415 CONCORDIENSKÝ BISKUP VYNESE NA KONCILU V KOSTNICI NAD JANEM HUSEM ROZSUDEK A JAKO KACÍŘE HO ODSOUDIL K SMRTI.

2. Identifikujte jednající postavy.

KARDINÁL DE BRONI – BISKUP OSTIENSKÝ – VLEVO, NA VYVÝŠENÉM KŘESLE

KARDINÁL PIERRE D'AILLY – BISKUP CAMBRIDGSKÝ – V ČERVENÉ DALMATICE V POPŘEDÍ
BISKUP CONCORDIENSKÝ – VYHLAŠUJE KLATBU

LUDVÍK, FALCKRABĚ RÝNSKÝ – NALEVO OD ZIKMUNDA

ZIKMUND, CÍSAŘ ŘÍMSKÝ

BEDŘICH, PURKRABÍ NORIMBERSKÝ – NAPRAVO OD ZIKMUNDA

JINDŘICH, VÉVODA BAVORSKÝ – VEDLE BEDŘICHA

JAN HUS

BERCHTOLD Z WILDUNGEN, PAPEŽSKÝ AUDITOR – ZAPISUJE U STOLU

MICHAL DE CAUSIS – SKRÝVÁ SE ZA MONSTRANCI

JAN ŽELEZNÝ – SEDÍ ZA AUDITOREM

ARCIBISKUP MILÁNSKÝ – V ZELENÉ DALMATICE, VEDLE D'AILLIHO

KARDINÁL FRANCESCO ZABARELLA – SKRÝVÁ SE ZA BISKUPEM CONCORDIENSKÝM

JAN Z CHLUMU – DRŽÍ ZIKMUNDŮV PRŮVODNÍ LIST

JINDŘICH LACEMBOK – V POZADÍ ZA JANEM Z CHLUMU A VÁCLAVEM Z DUBÉ

VÁCLAV Z DUBÉ A NA LEŠTNĚ – DRŽÍ V RUCI BOJOVÉ KLADIVO

3. Jak je zobrazen Jan Hus a jak jeho protivníci?

JAN HUS JAKO PROTOTYP HRDINY, MUČEDNÍKA. VYSOKÝ, ŠTÍHLÝ, ASKETICKÝ., ZRAK UPÍRÁ K NEBESŮM = K BOHU. PRELÁTI MAJÍ TVRDÉ VÝRAZY, KTERÉ ZNAMENAJÍ NESMIŘITELNOST S HUSEM A JEHO NÁZORY.

4. Srovnejte Brožíkův obraz s následující filmovou ukázkou - Jan Hus (režie Otakar Vávra)

POSTAVY VE FILMU JSOU USPOŘÁDÁNY ÚPLNĚ STEJNĚ, JAKO NA OBRAZE. SCÉNA JE PRAKTICKY TOTOŽNÁ.

5. Víte, jaké rozměry obraz má a kde je vystaven?

ROZMĚRY: 5 X 3 METRY, VYSTAVEN NA STAROMĚSTSKÉ RADNICI.

6.2.11. Pracovní list č. 11 – Řešení

Porovnejte, jak se měnily portréty Jana Husa.

Ulrich Richenthal (Kronika kostnického koncilu)

gotický oltář z kostela sv. Václava v Roudníkách

neznámý malíř z 16. století

Jan Vilímek (1860 – 1938)

- 1. Popište Jana Husa na každém obrázku.**
- 2. Čím se od sebe obrázky nejvýrazněji liší?**
- 3. Která podobizna Jana Husa je vám osobně nejbližší a proč?**

ODPOVĚDI NA OTÁZKY NEMAJÍ SPRÁVNÉ, NEBO ŠPATNÉ ŘEŠENÍ. JSOU INDIVIDUÁLNÍ.

6.2.12. Pracovní list č. 12 – Řešení

Přečtěte si Husův list z Kostnice z 26. 6. 1415 a splňte níže uvedené úkoly.

„Mistr Jan Hus, v naději sluha boží, všem věrným Čechům, již Boha milují a budou milovati, vzkazuje svou prosbu a nesmělou modlitbu, aby přebývali v lásce boží, v níž skonali a s Bohem přebývali.

Věrní a v Bohu milí!

Ještě mi přišlo na mysl to, že byste měli vědět, kterak pyšný, hrabivý a vší ohavnosti plný koncil potupil mé české knihy, jež ani neslyšel ani neviděl – a kdyby slyšel, nerozuměl by jim. Neboť na koncilu byli Vlaši, Francouzi, Angličané, Španělé, Němci a další z jiných národů.

Ó, kdybyste viděli ten koncil, jež sebe nazývá nejsvětějším a jenž se prý nemůže mýliti! Spatřili byste převelikou ohavnost; slyšel jsem vše obecně od Švábů, že se Konstancie neboli Kostnice, jejich město, za třicet let neočistí od hříchů, jež zde tento koncil spáchal. A říkali nadto, že všichni se nad tím koncilem pohoršili a někteří si i odplivovali, vidouce takové ohavnosti...

Psán jest list ve středu po svatém Janu Křtiteli v žaláři v okovech v očekávání smrti. Avšak pro zjevení boží nemohu tvrditi, že by toto byl můj list poslední, neboť všemohoucí Bůh mne ještě může osvoboditi, amen.“

1) Jak dlouho před Husovou smrtí byl tento list napsán?

26. 6. 1415 – 10 DNÍ PŘED SMRTÍ.

2) Komu byl list adresován a o co Hus adresáty prosí? (vlastními slovy)

ČECHŮM - ŽÁDÁ JE, ABY I NADÁLE VĚŘILI V BOHA.

3) Jak Hus hodnotí koncil? PYŠNÝ, HRABIVÝ, OHAVNÝ.

4) Kdo se koncilu účastnil? VLAŠI, FRANCOUZI, ANGLIČANÉ, ŠPANĚLÉ, NĚMCI

5) Mohli účastníci koncilu podle Husa rozumět jeho knihám?

NE, PROTOŽE NEROZUMĚLI ČESKY.

6) Souhlasili obyvatelé Kostnice s jednáním koncilu? NE.

7) Kde přesně Hus svůj dopis psal? V ŽALÁŘI, V OKOVECH.

8) Jak na tom byl Hus po psychické stránce?

ŠPATNĚ, ALE STÁLE VĚŘIL A DOUFAL, ŽE HO BŮH MŮŽE OSVOBODIT.

9) Pokuste se list převyprávět vlastními slovy.

6.2.13. Pracovní list č. 13 – Řešení

1. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

- Kde stála Betlémská kaple?
V PRAZE NA STARÉM MĚSTĚ.
- Od kdy v ní Hus kázal?
OD ROKU 1402.
- Kolik věřících se do ní vešlo?
2000 – 3000 LIDÍ.
- V jakém jazyce Hus kázal?
V ČEŠTINĚ.

2. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na následující otázky.

- Kdo byli Husovi posluchači v Betlémské kapli?
PROSTÝ LID.
- Co říká Hus o prodavačích odpustků?
JSOU JAKO HEJNO KRKAVCŮ, NEZNAJÍ SLITOVÁNÍ.
- Za co všechno musí lidé platit?
ZA KŘEST, ZPOVĚĎ, POSLEDNÍ POMAZÁNÍ, LOUPEŽE, VRAŽDY – BUDE JIM ODPUŠTĚNO.
- Jak daleko dochází Hus v kritice papeže, biskupů a prelátů?
KRITIZUJE JE ZA LICHVÁŘSTVÍ, ROZMAŘILÝ A NEMRAVNÝ ŽIVOT. PŘIROVNÁVÁ JE K LOUPEŽNÍKŮM A VRAHŮM.
- Jaká slova povzbuzení pronáší Hus ke svým posluchačům?
PROSTÝ ČLOVĚK, POKUD ŽIJE ZBOŽNĚ, ZNAMENÁ PŘED BOHEM VÍCE, NEŽ NEMRAVNÝ KNĚZ, BISKUP, PAPEŽ.
- Které známé osobnosti v ukázkce vystupují?
NAPŘÍKLAD JAN ŽIŽKA A KRÁLOVNA ŽOFIE BAVORSKÁ.

A

3. Doplňte do vět slova, která Hus říká.

„Kdyby sám ďábel přišel a zaplatil, VSTOUPIL BY NA NEBESA.“

„Psi o kost se hryžou, VEZMI KOST A PŘESTANOU.“

„Ať je to prostý kněz, biskup nebo sám papež, POKUD ŽIJÍ V HRŮCHU, NEJSOU Z MILOSTI BOŽÍ.“

6.2.14. Pracovní list č. 14 – Řešení

1. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

- a) Kdo byl Václav IV.?
ČESKÝ KRÁL, SYN KARLA IV., BRATR
ZIKMUNDA
- b) Jak dějiny hodnotí tuto osobnost?
SLABÝ PANOVNÍK.
- c) Jaký vztah měli mezi sebou Václav IV. a Jan Hus?
ZPOČÁTKU DOBRÝ, POTÉ CO HUS KRITIZOVAL
PRODEJ ODPUSTKŮ, ZE KTERÉHO MĚL
PROSPĚCH I VÁCLAV IV., JEJICH VZTAH SE
ZHORŠIL.

2. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na následující otázky.

- a) Proč se na začátku ukázky Václav IV. zlobí?
PROTOŽE HUS VEŘEJNĚ VYSTOUPIL PROTI PRODÁVÁNÍ ODPUSTKŮ, KTERÉ VÁCLAV IV.
POVOLIL. A OD ČECHŮ SE ZAČÍNÁJÍ ODVRACET CIZINCI.
- b) Jaký vztah má královna Žofie k Husovi?
KLADNÝ. HUSA OBDIVUJE A ZASTÁVÁ SE JEJ.
- c) O jakém koncilu se postavy baví a co se na něm má vyřešit?
BAVÍ SE O BUDOUCÍM KOSTNICKÉM KONCILU A VYŘEŠIT SE MÁ NÁPRAVA CÍRKVE.
- d) Za co Václav IV. Husa chválí?
ZA DEKRET KUTNOHORSKÝ.
- e) Co vyčítají Husovi postavy v ukázce?
ŽE KÁRÁ PAPEŽE, ZJEDNODUŠIL PÍSMO, UČÍ ČÍST CHUDÉ, BOUŘÍ PRAŽSKÝ LID A PRAZE
HROZÍ INTERDIKT.
- f) Kdo může podle Václava IV. provést nápravu společnosti?
JEN UROZENÍ A VZDĚLANÍ.
- g) V jakém rozpoložení je Václav IV., jak se mu v Čechách vládne?
JE S ČECHY NESPOKOJEN, ZEMĚ JE NEKLIDNÁ, ŘÍM SE ODVRACÍ, SÁM BYL ZBAVEN
ŘÍMSKÉHO TRŮNU.
- h) Co žádá Václav IV. od Husa?
ABY SE MÍRNIL A LID NEROZVRACEL.

3. Doplňte Husova slova na adresu církve:

Chci, aby se každý naučil poznávat pravdu SVÝM ROZUMEM.
Bouři rozněcuje KNĚŽSTVO svými nepravostmi, neřestmi a okrádáním věřících.
Jaké je to počínání církve, když kněží KRAMAŘÍ S ODPUSTKY, prodávají svátosti, sami hýří.
Chceš-li napravit zlořády církve, králi, UČIŇ TO RÁZNĚ, RYCHLE, než bude pozdě.

6.2.15. Pracovní list č. 15 – Řešení

4. Před filmovou ukázkou si zopakujte základní fakta.

- e) V jakých letech koncil probíhal?
1414 - 1418
- f) Co měl koncil vyřešit?
NÁPRAVU CÍRKVE A PAPEŽSKÉ SCHIZMA.
- g) Kdo koncilu předsedal?
ŘÍMSKÝ KRÁL ZIKMUND.
- h) S jakým cílem jel na koncil Jan Hus?
VYSVĚTLIT A OBHÁJIT SVÉ NÁZORY.

5. Podívejte se na ukázkou z filmu Otakara Vávry „Jan Hus“ a odpovězte na otázky.

- h) V jaké atmosféře probíhal závěr procesu s Janem Husem?
V ATMOSFÉRE NENÁVISTI VŮČI JANU HUSOVI. DAV ZFANATIZOVÁN.
- i) Jak vypadal Jan Hus, jak se podepsalo věznění na jeho zdraví?
VYČERPANÝ, UNAVENÝ, NEMOCNÝ, ALE BRÁNÍ SVOJI PRAVDU.
- j) K čemu vyzývá Zikmund Jana Husa?
ABY ODVOLAL.
- k) K čemu sloužil glejt?
ZAJIŠŤOVAL HUSOVI OCHRANU BĚHEM CESTY, NE PŘED SOUDEM.
- l) Má Jan Hus možnost vysvětlit své názory?
NE. MÁ POUZE ODVOLAT.
- m) Jaká slova zaznívají na adresu Jana XXIII.?
VRAH, SVATOKUPEC.
- n) Podporuje někdo Jana Husa na koncilu?
JEHO PŘÁTELÉ.

6. Doplňte do vět slova, která Jan Hus v ukázce pronesl.

- f) Nepřišel jsem na soud, ALE ABYCH BYL VEŘEJNĚ SLYŠEN.
- g) Nemohu odvolat, CO JSEM NEUČIL.
- h) Netřeba poslouchat vrchnosti duchovní ani světské, nařizuje-li co neprávem, anebo ŽIJE-LI V HŘÍCHU.
- i) Nemám volby mezi odvoláním a upálením, mohu volit JEN MEZI PRAVDOU A LŽÍ. A pravdě chci zůstat věren až do smrti.
- j) Již záhy mne umlčíte navždy. SVATÉ PRAVDY VŠAK NEUMLČÍTE.

6.2.16. Pracovní list č. 16 – Řešení

1. **Podívejte se na následující filmovou ukázkou a odpovězte na otázky.**

a) *Jaké postavy jste v ukázce viděli?*

VOJÁCI, LID, HUSOVI PŘÁTELÉ.

b) *V jaké roli zde vystupuje lid (kladné nebo záporné)?*

V KLADNÉ.

c) *V čem se odráží nadřazenost jedněch nad druhými?*

NAPŘÍKLAD V OBLEČENÍ.

2. **Pozorně si přečtěte slova, která pronesl Zdeněk Štěpánek, představitel Jana Husa, ve filmu:**

„Chtěl jsem pro lidi spravedlivý řád a na té pravdě, kterou jsem učil, psal i kázal, chci rád umřít.“

Podle očitého svědka Petra z Mladoňovic ovšem Hus řekl:

„Buoh mi svědek jest, že sem těch věcí, kteréžto mně falešně skrze křivé svědky připsány sú, nikdy neučil ani nekázal. Ale první úmysl mého kázanie, učenie a psanie i jiných všech skutkóv byl jest, aby ch toliko lidí vyvedl z hříechu. A na té pravdě, kterouž jsem psal, učil a kázal z zákona Božieho a z výkladóv svatých doktoróv, dnes vesele chci umřieti.“*

3. **Proč ve filmu z roku 1954 tvůrci posunuli vyznění Husovy řeči na hranici?**

FILM BYL NATOČEN V DOBĚ, KDY BYLI U MOCI KOMUNISTÉ, TUDÍŽ TVŮRCI NECHTĚLI ZDŮRAŽŇOVAT NÁBOŽENSKÝ ROZMĚR.

4. **Jaké cíle tímto zásahem sledovali?**

CHTĚLI VYZVEDNOUT HUSA JAKO REVOLUCIONÁŘE.

5. **Proč filmová replika postrádá přímé odkazy na náboženskou víru a naopak zdůrazňuje sociální rozměr Husova působení?**

HUSOVO PŮSOBNÍ BYLO POJATO JAKO POČÁTEK REVOLUČNÍCH ZMĚN VE SPOLEČNOSTI – POČÁTEK HUSITSKÉ REVOLUCE.

*Petr z Mladoňovic: Petra z Mladoňovic pašije M. Jana Husa. In: Nedvědová, Milada: *Hus a Jeronym v Kostnici*, Praha 1953, s. 166

6.2.17. Pracovní list č. 17 – Řešení

Pojmy

- 1000 – Co si lidé kupovali, aby jim byly odpuštěny hříchy? ODPUSTKY
- 2000 – Jak se nazývá člověk usilující nebo provádějící změny? REFORMÁTOR
- 3000 – Vysvětli „přijímání podobojí“. PŘIJÍMÁNÍ CHLEBA (HOSTIE) I VÍNA JAKO
SYMBOL TĚLA A KRVE JEŽÍŠE KRISTA
- 4000 – Co znamenala klatba? TREST VYLUČUJÍCÍ Z ÚČASTI NA
BOHOSLUŽBÁCH I CÍRKEVNÍM ŽIVOTĚ
- 5000 – Co znamenal interdikt? ZÁKAZ KONÁNÍ SVÁTOSTÍ A OBŘADŮ

Osobnosti

- 1000 – Jak se jmenoval panovník přezdívaný „liška ryšavá“? ZIKMUND LUCEMBURSKÝ
- 2000 – Jak se jmenoval panovník, který vydal Dekret kutnohorský? VÁCLAV IV.
- 3000 – Jak se jmenoval předchůdce Jana Husa, profesor teologie na Oxfordské univerzitě?
JOHN WYCLIFF
- 4000 – Jak se jmenoval přítel Jana Husa, který byl roku 1416 upálen na stejném místě?
JERONÝM PRAŽSKÝ
- 5000 – Jak se jmenoval radikální kazatel, který vedl nespokojené občany při 1. pražské
defenestraci? JAN ŽELIVSKÝ

Místa

- 1000 – Ve kterém městě byl Jan Hus upálen? KOSTNICE
- 2000 – V jakém místě kázal Jan Hus v Praze? BETLÉMSKÁ KAPLE
- 3000 – Kde se Jan Hus narodil? HUSINEC
- 4000 – V jakých místech (alespoň 2) Jan Hus působil po odchodu z Prahy? KOZÍ HRÁDEK,
KRAKOVEC
- 5000 – V jakém městě chodil Jan Hus jako dítě do školy? PRACHATICE

Letopočty

- 1000 – Kdy byl Jan Hus upálen? 6. 7. 1415
- 2000 – Ve kterém roce se Jan Hus narodil? 1371

- 3000 – Ve kterém roce byl vydán Dekret kutnohorský? 1409
4000 – Ve kterém roce začal Jan Hus kázat v Betlémské kapli? 1402
5000 – Ve kterém roce byl Jan Hus dán do klatby a prohlášen za kacíře? 1412

Zásluhy

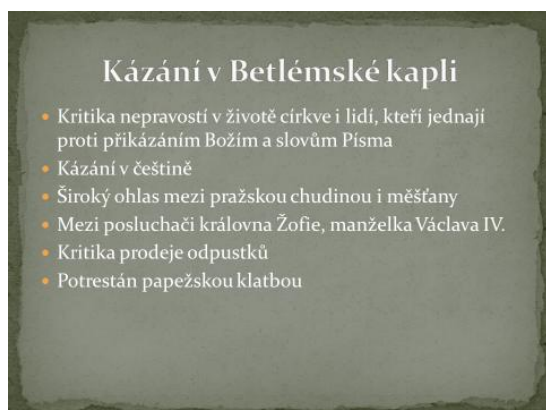
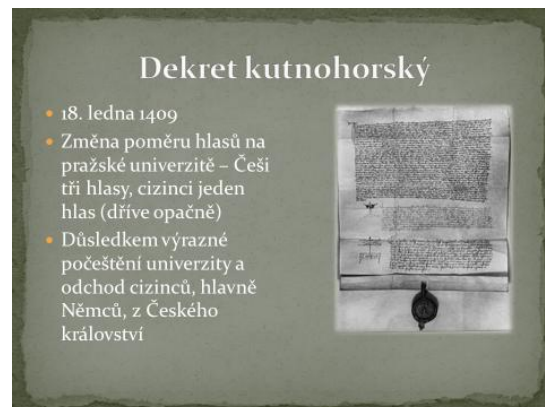
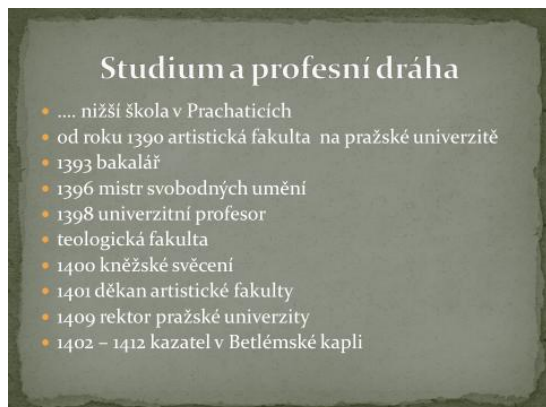
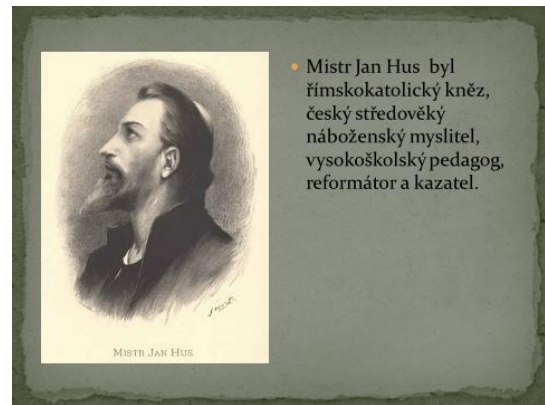
- 1000 – Hus se zasloužil o vydání Dekretu kutnohorského? Jaký význam dokument měl?
ZMĚNIL POČET HLASŮ NA KU – ČEŠI 3 HLASY, NĚMCI 1 HLAS
- 2000 – Jakým způsobem Jan Hus zjednodušil pravopis? NABODENÍČKA
- 3000 – Co Jan Hus kritizoval na církvi? PRODEJ ODPUSTKŮ, NEMORÁLNÍ ŽIVOT,
KUPČENÍ S ÚŘADY
- 4000 – Jaký prostor k vysvětlení svých myšlenek dostal Jan Hus na kostnickém koncilu?
ŽÁDNÝ – MĚL SVÉ UČENÍ POUZE ODVOLAT
- 5000 – Uveďte alespoň 5 názvů spisů, které Jan Hus napsal. O CÍRKVI, POSTILA,
DCERKA, O ŠESTI BLUDIECH, O ČESKÉM PRAVOPISE, KNÍŽKY
O SVATOKUPECTVÍ

6.2.18. Pracovní list č. 18 – Řešení

- 1. Jan Hus se narodil pravděpodobně v roce:**
  - a) 1315
  - b) 1371
  - c) 1390
- 2. Místem Husova narození je:**
  - a) Kozí Hrádek
  - b) Praha
  - c) Husinec
- 3. Jan Hus žil v dospělosti za vlády:**
  - a) Karla IV.
  - b) Václava IV.
  - c) Jiřího z Poděbrad
- 4. Dekret kutnohorský byl vydán roku:**
  - a) 1409
  - b) 1412
  - c) 1413
- 5. Dekret kutnohorský:**
  - a) povoloval těžbu stříbra v Kutné Hoře
  - b) zakazoval prodej odpustů
  - c) změnil poměr hlasů na pražské univerzitě
- 6. Mezi předchůdce Jana Husa NEPATŘÍ:**
  - a) John Wycliff
  - b) Petr Chelčický
  - c) Jan Milíč z Kroměříže
- 7. Král nejdříve Husa podporoval, ale pak se to změnilo. Co se stalo?**
  - a) král měl příjem z prodeje odpustků
  - b) král nechal zavřít Betlémskou kapli
  - c) král chtěl Husův majetek
- 8. V Betlémské kapli Jan Hus kázal od roku:**
  - a) 1402
  - b) 1409
  - c) 1412
- 9. Jan Hus NEKÁZAL:**
  - a) na Kozím hrádku
  - b) na Krakovci
  - c) v Táboře
- 10. Na cestu do Kostnice poskytl Husovi glejt:**
  - a) Václav IV.
  - b) Zikmund
- 11. Jan Hus mimo jiné napsal:**
  - a) Kronika kostnického koncilu
  - b) Listy z Kostnice
  - c) Můj pobyt v Kostnici
- 12. Nejvyšší akademická funkce, kterou Jan Hus zastával na univerzitě, byla:**
  - a) proděkan
  - b) děkan
  - c) rektor
- 13. Když byl dán Hus do klatby, znamenalo to, že:**
  - a) byl vyloučen z církevního života
  - b) byl předán světským orgánům a podroben mučení
  - c) odsouzen k trestu smrti upálením
- 14. Vyhlášení interdiktu nad Prahou znamenalo:**
  - a) zákaz přijímání podobojí v Praze
  - b) vedení církve v Praze zástupcem z Říma
  - c) zákaz konání církevních úkonů v Praze
- 15. Husův popel byl:**
  - a) vhozen do Rýna
  - b) vysypán do hromadného hrobu v Kostnici
  - c) odvezen Husovými přáteli do Prahy
- 16. 30. května 1416 byl v Kostnici upálen další mistr z pražské univerzity:**
  - a) Jakoubek ze Stříbra
  - b) Jeroným Pražský
  - c) Jan Želivský
- 17. Jan Hus napsal:**
  - a) Modrá planeta v ohrožení. Kde začíná zítřek. Česká cesta.
  - b) Postila. Dcerka. Výklad Viery, Desatera a Páteře.
  - c) Přemýšlování o dokonalosti křesťanské. Listové do nebe. Truchlivý.
- 18. Od příjezdu do Kostnice po Husovo odsouzení uplynula zhruba tato doba:**
  - a) 2 měsíce
  - b) 8 měsíců
  - c) 1,5 roku

7. Prezentace

7.2. Prezentace Mistr Jan Hus

Literární činnost

Česká tvorba

- Výklad Viery, Desatera a páteře
- Dcerka čili o poznání cesty pravé
- Knižky o svatokupectví
- Postila

Latinská tvorba

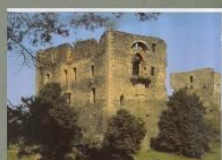
- Quodlibet
- Rozprava o odpustcích
- Proti papežské bule
- O šesti bludích
- De ecclesia (O církvi)
- O českém pravopise

Nezapomenutelné myšlenky

- *Všechno záleží na tom, klademe-li pravdu na první místo, nebo na druhé.*
- *Učinil jsem si zásadu, že kdekoli poznám mínění správnější, ihned upustím od svého méně správného a pokorně i radostně přijmu názor odůvodněný lépe.*
- *Zlořečený je ten, kdo pro skývu chleba opustí pravdu.*
- *Je záměrem naší strany, aby duchovenstvo žilo poctivě a zavrhlo okázalou nádheru, lakotu, zhyralost.*

Venkovská kázání

- Kozí Hrádek 1413 – 1414
- Krakovec 1414

Odjezd do Kostnice

- V říjnu 1414 odjezd, aby před koncilem obhájil své názory
- Bezpečnost během cesty zaručuje „glejt“ od římského krále Zikmunda
- Po příjezdu do Kostnice uvězněn

Kostnický koncil 1414 – 1418

- Hlavním programem sjednocení církve (odstranění papežského schizmatu) a její reforma
- Do té doby největší koncil celého křesťanstva
- Jednání o Husovi mělo být okrajovou záležitostí - jediný požadavek - aby své učení odvolal

Poslední vyzvání biskupů k odvolání

Husovo odsouzení

- 6. července 1415 XV. zasedání sněmu v případě mistra Jana Husa
- Hus se chtěl znovu hájit, avšak byl umlčen - obsahem jednání již nebylo slyšení, ale vynesení rozsudku
- Hus obviněn z šíření Wycliffových nauk, ze snahy bránit odsouzení jeho článků
- Husovy knihy nařizováno spálit a Jan Hus byl prohlášen za zatvzeleného kacíře

- Rozsudek vykonán za městskou branou na cestě k hradu Gottlieben
- Hus cestou zpíval a přesvědčoval lid, že neučil bludům
- Hranice i s Husovými ostatky byla po upálení vhozena do řeky Rýna, aby si jeho přívrženci neudělali z hrobu poutní místo.

Slovník

- Dekret-nařízení,zákon
- Interdikt-zákaz konání svátostí a obřadů
- Kacíř- člověk zastávající názory odlišující se od závazného učení katolické církve
- Klatba- trest vylučující z účasti na svátostech,bohoslužbách a církevním životě
- Přijímání podobojí-chleba a víno jako symbolu těla a krve Ježíše Krista
- Reformátor- člověk usilující nebo provádějící změny

Zdroje

- http://sk.wikipedia.org/wiki/%C3%A0n_Hus - 15. 1. 2015
- <http://www.kolportaz.cz/hus-a-evangelizace.html> - 12. 1. 2015
- <http://veranovotna.blog.cz/1203/hra-na-pravdu> - 12. 1. 2015
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Hus - 20. 1. 2015
- <http://www.svornost.com/28-listopadu-uvezneni-mistra-jana-husa-v-kostnici-1414/> - 20. 1. 2015
- <http://zivot.azet.sk/clanok/239/velke-upratovanie-na-koncile-v-kostnici> - 20. 1. 2015
- http://www.ilyios.cz/nemecko/kostnice/attachment/101866_nemecko_kostnice/ - 20. 1. 2015
- <http://malotridka.wz.cz/vlastiveda/historicke-obrazky-z-husitskych-valek/> - 20. 1. 2015
- <http://bohemia-trip.cz/cs/tag/hrad-krakovec/> - 20. 1. 2015

7.3. Prezentace Jan Hus a kostnický koncil

JAN HUS A KOSTNICKÝ KONCIL

CÍL KONCILU

- ukončit papežské schizma (v čele církve tři papežové)
- vyřešit problémy s učením o svátostech a církvi
- reformovat některé pořádky v církvi
- „případ“ Jan Hus měl být pouze okrajovou záležitostí
- celková délka trvání: 1414 - 1418

CESTA JANA HUSA DO KOSTNICE

- Od 11. 10. do 3. 11. 1414
- Krakovec – Tachov – Norimberk – Ulm – Ravensburg – Kostnice
- bezpečnost zaručoval „glejt“ od římského krále Zikmunda
- Husův doprovod tvořilo 30 jezdců a 2 vozy

KOSTNICE

- město na jihozápadě Německa na hranici se Švýcarskem, na březích Bodamského jezera, protéká jím řeka Rýn
- koncil svolal papež Jan XXIII. a předsedal mu římský král Zikmund
- pozvání přijalo 600 biskupů z celého světa
- na jeho konci zvolen jediný papež Otto Collona, který přijal jméno Martin V.

UBYTOVÁNÍ JANA HUSA

- od 3. 11. do 28. 11. 1414 na ulici sv. Pavla v domě vdovy Fídy
- v roce 1785 na průčelí usazena Husova menší kamenná busta
- v roce 1878 pamětní deska, která je na fasádě dodnes
- provoz domu od roku 1922 zajištěn Společností Husova muzea se sídlem v Praze
- první muzejní expozice otevřena v roce 1965, v roce 1980 rozsáhlá rekonstrukce

VĚZNĚNÍ JANA HUSA

- od 28. 11. do 6. 12. 1414 v domě správce chrámového kůru
- od 6. 12 1414 do 24. 3. 1415 žalář v dominikánském klášteře na břehu Bodamského jezera, zde onemocněl
- klášter dosud stojí a počátkem 20. století byl proměněn na hotel

VĚZNĚNÍ JANA HUSA

- od 25. 3. do 5. 6. 1415 na hradě Gottlieben za městem
- v cele 4x2 kroky v pravé věži zámku
- samovazba, o hladu, o žízni, bez osobního i písemného styku s přáteli
- Husa potom v cele vystřídá papež Jan XXIII, který se pokusil uprchnout a byl dopaden

VĚZNĚNÍ JANA HUSA

- poslední věznění od 5. 6. do 6. 7. 1415 - klášter minoritů v centru Kostnice
- 5., 7. a 8. června Husovi poskytnuto veřejné slyšení
- vznesena vykonstruovaná obvinění
- jediný požadavek – aby Hus odvolal své učení

POSLEDNÍ SETKÁNÍ S PŘÁTELI

- 5. 7. 1415 – vzkaz přátelům: „Odmítám uznat za bludné články, které byly správně vybrány, a nechci odpřisáhnout články přičtené mi falešnými svědky, protože odpřisáhnout je přiznáním, že jsem zastával bludy.“
- večer návštěva přátel a rozloučení

ZÁVĚR PROCESU S JANEM HUSEM

- 6. 7. 1415 mše v kostnické katedrále
- po jejím skončení přiveden Jan Hus v okovech
- přečteny Husovy kacířské články
- Hus neodvolá
- vynesena rozsudek – Hus zbaven kněžství a vydán světské moci

SMRT JANA HUSA

- Hus ostříhán, na hlavu nasazena papírová čepice s nápisem „Toto jest arcikacíř“
- vyveden za městské hradby
- přivázán ke kůlu a obložen svazky dřeva a slámy
- hranice zapálena
- Hus umírá
- popel hozen do Rýna

ZDROJE

- <http://www.stavebnictvi3000.cz/clanky/za-mistrem-janem-husem-do-kostnice-a-okoli/> - 5. 2. 2015
- <http://www.feudum.eu/view.php?cisloclanku=352> - 7. 2. 2015
- http://www.feudum.eu/pic/hus_p_06.jpg - 4. 2. 2015
- http://commons.wikimedia.org/wiki/Jan_Hus#mediaviewer/File:Jan_Hus-Council_of_Constance.jpg - 12. 2. 2015
- http://commons.wikimedia.org/wiki/Jan_Hus#mediaviewer/File:D-BW-Konstanz_-_Dominikanerinsel_-_Hotelgeb%C3%A4ude.JPG - 15. 2. 2015

8. Závěr

Osobnost Jana Husa patří bezesporu k nejznámějším a nejvýznamnějším v naší historii. Kulaté výročí, které si letos připomínáme, můžeme chápat jako výzvu k novému zamyšlení nad Mistrovým působením a odkazem, ovšem domnívám se, že toto je úkol především pro historiky a spisovatele.

Práci týkající se Jana Husa jsem proto pojala jako sadu pomocných výukových materiálů zpracovaných způsobem, který odpovídá požadavkům dnešní doby. Mnou vytvořené pracovní materiály jsou rozmanité, nabízejí netradiční postupy a řešení, využívají například filmové ukázky, vracejí se k dobovým portrétům, propojují znalosti studentů z různých předmětů a tím prohlubují mezipředmětové vztahy, a v neposlední řadě nutí studenty k samostatnému přemýšlení. Snažila jsem se, aby pracovní listy byly opravdu přínosem pro výuku dějepisu, občanské nauky nebo českého jazyka a pomohly studentům pochopit Jana Husa, jeho pohnutky, cestu k pravdě a život v pravdě. Aby byly motivací k zamyšlení, kdy nastává ten okamžik, ve kterém je člověk za své přesvědčení ochoten obětovat svůj život.

Děkuji za odborné připomínky a poskytnuté konzultace Mgr. Jolaně Saibertové a technickou pomoc s programem ActivInspire RNDr. Janě Návrátové.

9. Použitá literatura a zdroje

LITERATURA:

Hora, Petr. *Toulky českou minulostí 2*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Práce, 1991. ISBN 80-208-0111-1.

Kantůrková, Eva. *Jan Hus*. Praha: Ideál, 2008. ISBN 978-80-86995-09-0

Kejř, Jiří. *Jan Hus známý i neznámý*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-24616-43-8

Schulz, Uwe. *Velké procesy*. Právo a spravedlnost v dějinách. Praha: Brána, 1997.

AKTA HISTORY revue, Praha: RF HOBBY, 2/2011, ISSN 1804-5421.

AKTA HISTORY revue, Praha: RF HOBBY, 3/2011, ISSN 1804-5421.

HISTORY revue, Praha: RF HOBBY, 12/2009, ISSN 1803-0440.

HISTORY revue, Praha: RF HOBBY, 5/2012, ISSN 1803-0440.

HISTORY revue Speciál, Praha: RF HOBBY, 2/2012, ISSN 1803-0440.

FILM:

Vávra, Otakar. *Jan Hus*. Praha: Národní filmový archív, 1954.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

<http://www.novinky.cz/domaci/144262-vyroci-upaleni-jana-husa-si-pripomneli-v-husinci-jeho-rodne-vsi.html> - 3. 12. 2014

http://cs.wikipedia.org/wiki/Univerzita_Karlova – 15. 12. 2014

http://cs.wikipedia.org/wiki/Betl%C3%A9msk%C3%A1_kaple – 15. 12. 2014

http://cs.wikipedia.org/wiki/Dekret_kutnohorsk%C3%BD – 17. 12. 2014

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Odpustek> – 27. 12. 2014

<http://austria-forum.org/af/Heimatlexikon/Scharfrichter> – 4. 1. 2015

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Mistr_Jan_Hus.jpg – 6. 1. 2015

10. Příloha

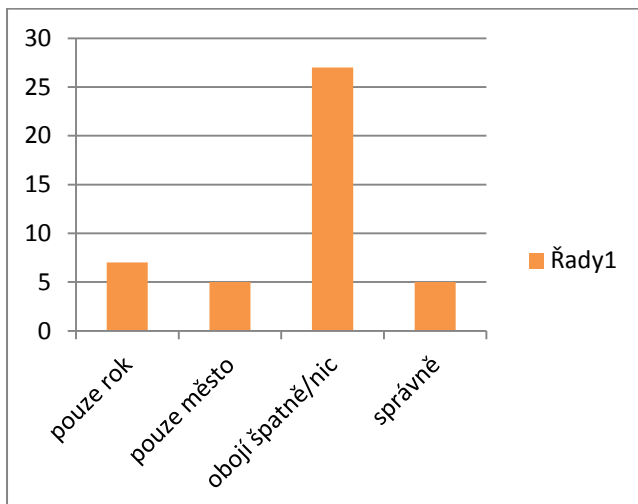
DOTAZNÍK PRO ŽÁKY 1. ROČNÍKU VPŠ a SPŠ MV v HOLEŠOVĚ

1. Kdy a kde se Jan Hus narodil?
2. Co Jan Hus kritizoval na církvi?
3. Čím vším Jan Hus ve svém životě byl?
4. Co znamenal „Dekret kutnohorský“?
5. Z jakého důvodu proti Husovi vystoupil roku 1412 papež?
6. Co znamenalo, když byl někdo dán do klatby?
7. Co znamenalo, když byl nad městem vyhlášen interdikt?
8. Kde všude Hus kázal?
9. Proč se Hus vydal do Kostnice a čím mu byla zaručena bezpečnost?
10. Kde a kdy Hus zemřel, co se stalo s jeho popelem?

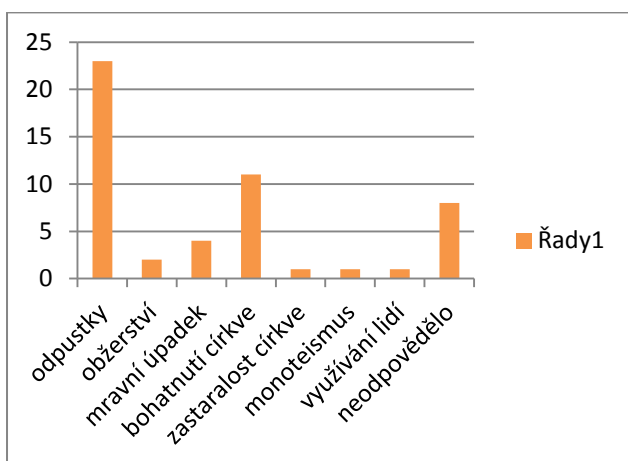
Dotazník žáci vyplnili anonymně ve školním roce 2014/15. Šlo o ověření znalostí ze základní školy. Téma Jan Hus bylo na střední škole probíráno až později.

VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

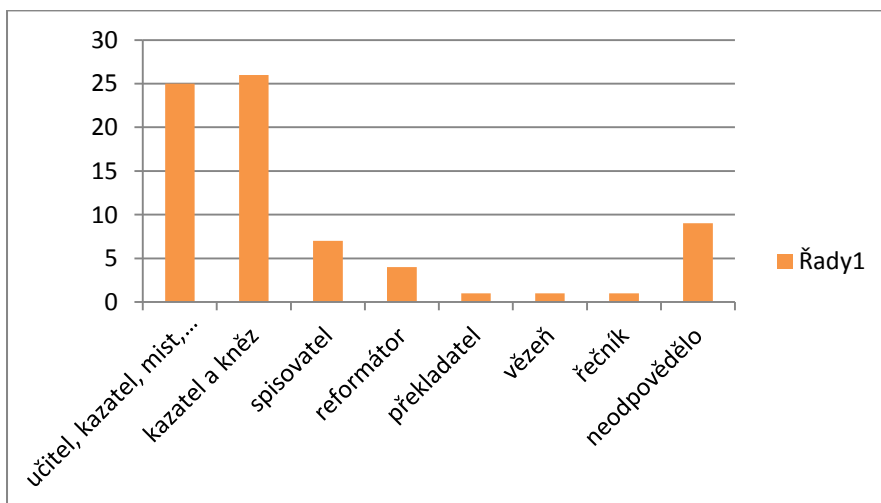
1. Kdy a kde se Jan Hus narodil?

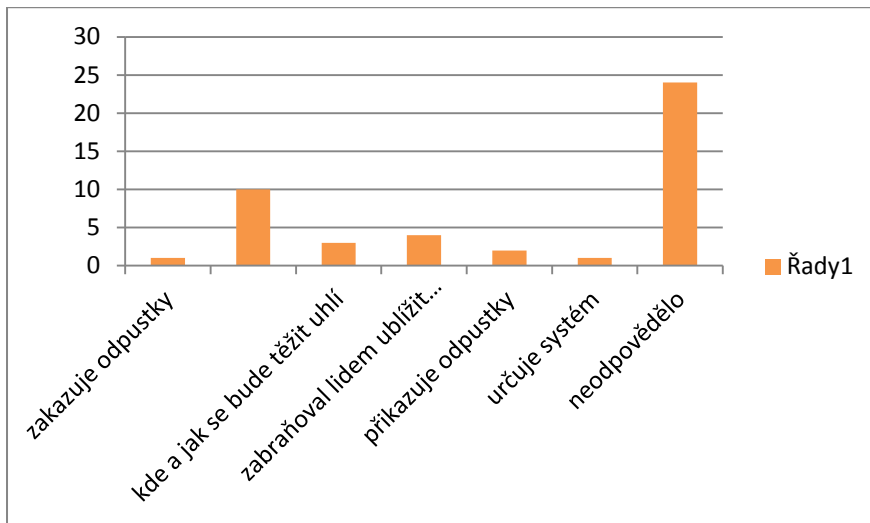
2. Co Jan Hus kritizoval na církvi?

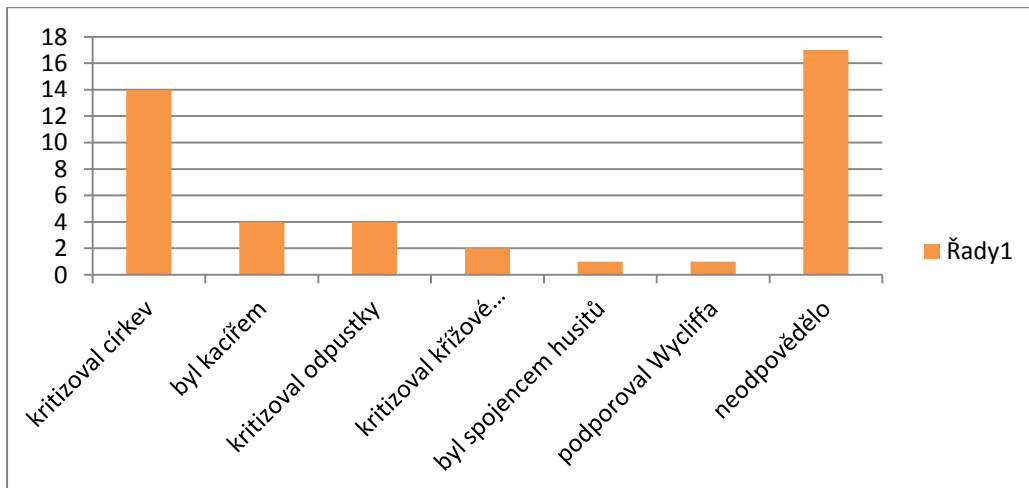
3. Čím vším Jan Hus ve svém životě byl?

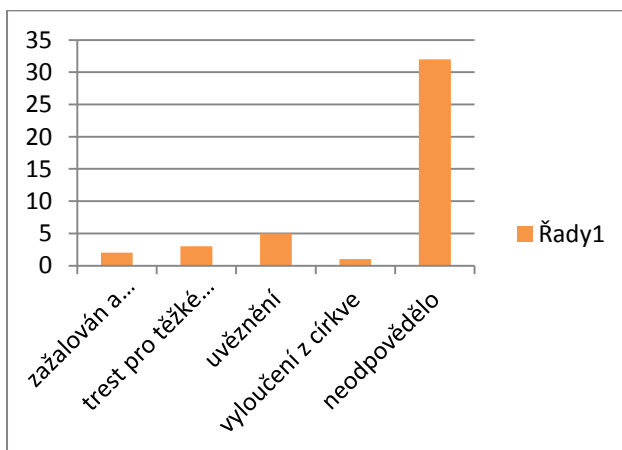
4. Co znamenal „Dekret kutnohorský“?

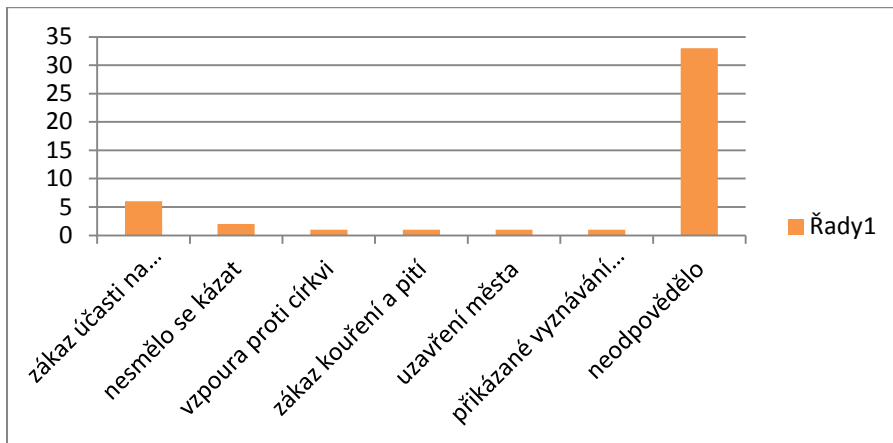
5. Z jakého důvodu proti Janu Husovi vystoupil roku 1412 papež?

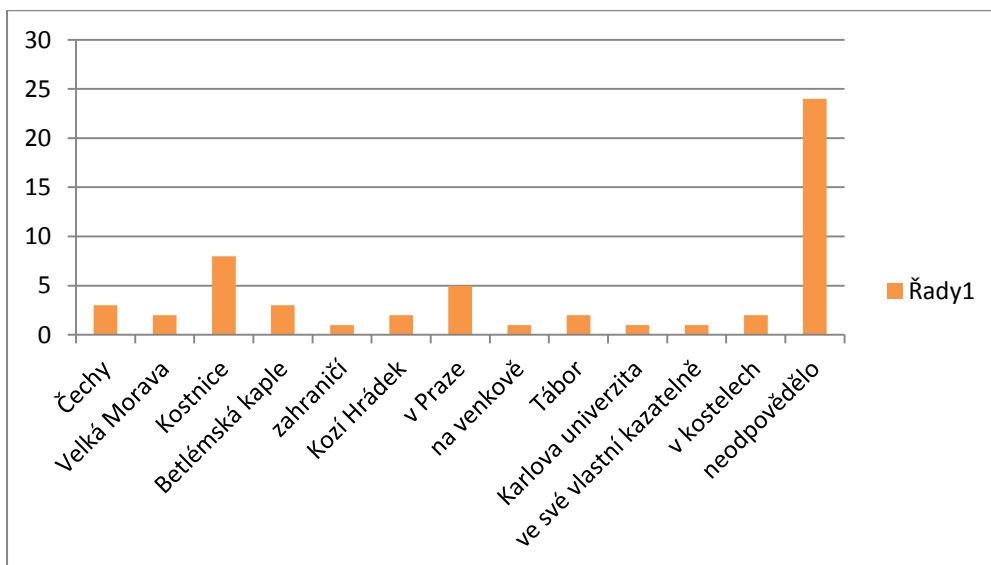
6. Co znamenalo, když byl někdo dán do klatby?

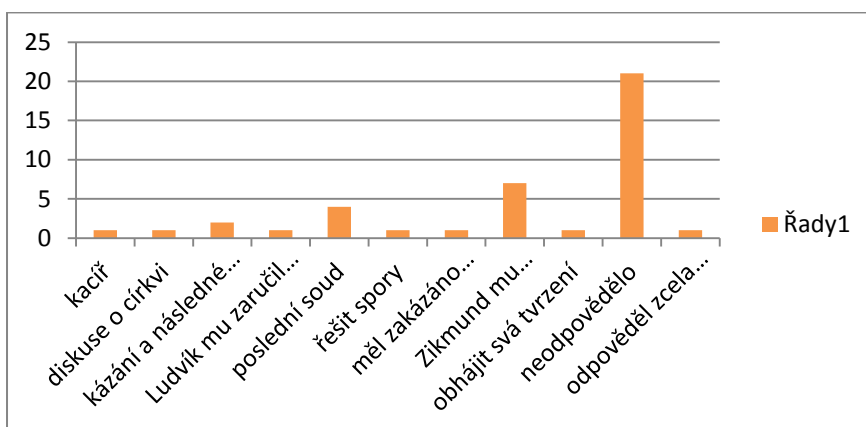
7. Co znamenalo, když byl nad městem vyhlášen interdikt?

8. Kde všude Jan Hus kázal?

9. Proč se Jan Hus vydal do Kostnice a čím mu byla zaručena bezpečnost?

10. Kde a kdy Jan Hus zemřel, co se stalo s jeho popelem?

